

Beskrivelse af Blindeinstituttet i København i sidste halvdel af halvtredserne. Indretningen af og livet på Blindeinstituttet, sådan som jeg mindes det:

Min relation til Blindeinstituttet:

Jeg kom til Blindeinstituttet fra Refsnæsskolen i 1954. Da var jeg 15 år. Jeg blev udskrevet i sommeren 1960. Da havde jeg været intern elev i 3 år og ekstern elev i 3 år. interne elever var de elever, der boede på Blindeinstituttet. Vi blev eksterne elever, når vi blev personlig myndige. Det blev vi, når vi fyldte 18 år. Denne beretning har størst fokus på min tid som intern elev. Men der er afstikkere til min tid som ekstern elev og de første år derefter. Alle os, der har været elever på Blindeinstituttet og mange af dem, der har været ansat der, kalder institutionen for Tutten.

I det følgende vil jeg beskrive huset og livet i huset, sådan som jeg husker det var. Hovedparten af beskrivelsen vil forme sig som en rundgang i de dele af Blindeinstituttet, jeg havde adgang til. Så vil jeg fortælle om lokalerne, vi støder på under vejs. Jeg vil fortælle om de funktioner, de havde, om oplevelser knyttet til det lokale, jeg fortæller om og meget andet. I beskrivelsen vil der naturligt indgå erindringsglimt om livet på Blindeinstituttet dengang. Det er kun 50 år siden. Men dengang var forholdene så vidt forskellige fra vores liv i dag, at det nærmest fremstår som om det var levet i en helt anden verden. Det bliver altså en lidt kalejdoskopisk beretning. Denne form var den, jeg kunne fortælle denne historie i. Erindringerne var så talrige, at det var nødvendigt at finde noget at hænge dem op på. Det blev altså Blindeinstituttets lokaler.

Første del: Alment om blindeinstituttet i København 1954 til 1960:

Eleverne på Blindeinstituttet:

De fleste af eleverne på Blindeinstituttet kom fra Refsnæsskolen. Jeg var en af dem. Vi sluttede der, når vi havde sluttet i 7. Klasse. Så var vi 14 til 15 år. Der kom dog også elever til blindeinstituttet, der på en eller anden måde havde klaret sig igennem den almindelige folkeskole der hjemme. Endelig kom der nogle, der havde mistet synet i voksen alder, som nu skulle have en uddannelse og oplæres i blindfærdighederne. Eleverne var af begge køn. Deres syn var meget forskelligt. I den ene ende af skalaen var der de helt blinde. I den anden var der de svagsynede, som uden større problemer kunne færdes og som kunne læse almindelig skrift med lidt ekstra forstørrelse. De, der blev regnet som blinde, var dem, der ikke kunne læse almindelig skrift, men som måtte bruge punktskrift. Dem var jeg en af. Men rigtig blinde var vi jo ikke. Vi havde en synsrest. Den spillede en meget stor rolle for os. De helt blinde var et lille mindretal selv på Blindeinstituttet.

Eleverne var opdelt i de interne elever og de eksterne elever. De interne elever var dem, som boede på blindeinstituttet. De gik i skole der. Blindeinstituttet sørgede for mad, logi, tøj, oplæring, fritid, sundhed og alt mulig andet. De var i alderen fra 14 til 18 år. Dette skrift vil især fokusere på denne gruppe. De eksterne elever var de mandlige elever, der var over 18 år,

men som endnu ikke var færdige med deres uddannelse på Blindeinstituttet. De boede på lejede værelser ude i byen. De fik deres undervisning eller uddannelse på Blindeinstituttet. Der fik de også deres mad. Blindeinstituttets linnedafdeling sørgede for at holde deres tøj i orden. De piger, der var over 18 år, som endnu var elever på Blindeinstituttet, boede ikke på lejede værelser ude i byen. De fik i stedet tilbudt værelser på 2 særligt indrettede kvindehjem. Det ene var oprettet og ejet af kjædeordnen. Det lå i Klerkegade i den indre by. Det andet hjem - det var der de fleste af pigerne kom til at bo - var "hjem for arbejdsføre blinde kvinder". Det lå på Mariendalsvej på Frederiksberg.

Hverdag på Blindeinstituttet:

Hverdagen på Blindeinstituttet var nøje opdelt i lektioner. Det blev styret af et klokkesystem, der ringede over hele huset. Jeg har prøvet at huske, hvor mange gange klokken lød i løbet af et døgn. Jeg er ikke sikker på tallet. Men jeg er kommet til over 20 gange. Klokken ringede når vi skulle stå op om morgenen. Når der blev kaldt til måltider. Når vi skulle påbegynde en time, og når der var frikvarter. Vi blev vækket om morgenen kl.7,00. Så skulle vi gøre morgentoilette, herunder også rede seng. vask foregik på sovestuerne ved vaskekummer. der var kun koldt vand på sovestuerne. Kl.7,30 var der morgenmad. Kl.7,50 var der morgensang. Kl.8,10 begyndte skoletimerne. Hver time varede 50 minutter. Så var der 5 minutters frikvarter. Efter anden skoletime var der et kvarters pause. Kl.11,50 var der middagsmad. Derefter havde vi fri indtil kl.12,45. Kl.14,30 var skolen forbi, så var der eftermiddagskaffe. Den indtog vi i en pause, der varede et kvarter. Men arbejdsdagen var ikke slut endnu. Der var endnu 2 timer tilbage til fyraften. Nogle af eleverne arbejdede på værksteder om eftermiddagen. Andre, f.eks. jeg, brugte disse timer til musikundervisning, øvetimer, sprogundervisning, maskinskrivning m.v. Kl.16,30 var den officielle arbejdsdag slut. Men det hændte, at der var undervisning i timen fra kl.16,30 til kl.17,30. kl.18,00 var der aftensmad. Derefter var der fri. Så hørte vi ikke klokken ringe, før vi skulle gå i seng. Det skulle vi, når klokken var 22,00. Kl.21,50 ringede klokken for at advisere os om, at vi skulle afslutte det, vi var i gang med og gå til vore sovestuer.

Klokken blev styret af et ur, det stod på lærerværelset. Men der var også mulighed for at betjene den manuelt. Det kunne være nødvendigt, når der skulle gives signal, om at særlige arrangementer om aftenen begyndte. I weekenderne var det den inspektionshavende lærers opgave at sørge for, at der blev ringet til måltiderne, og i tilfælde af, at der skulle være et arrangement på Blindeinstituttet, at få ringet, når det begyndte.

Livet på Blindeinstituttet var altså i aller højeste grad skemalagt. Jeg tror, det prægede os. Vi vænnede os til at opdele tiden i afgrænsede perioder, hvor vi nøje vidste, hvad vi skulle. Det var måske grunden til, at en undersøgelse, der blev gennemført, efter at jeg var blevet udskrevet som elev fra Blindinstituttet, viste, at blinde unge sløvede mere, end jævnaldrende seende gjorde. Det resultat var jeg ikke glad for. Jeg syntes, det var uretfærdigt.

Fritidsaktiviteter:

Når vi havde fri var der mange ting, vi kunne FORETAGE OS. Jeg læste en del. Jeg læste på det tidspunkt udelukkende bøger skrevet i punktskrift. Jeg lånte bøgerne i "statens bibliotek og trykkeri for blinde". Det var lige flyttet ud fra Blindeinstituttet. Det havde nu adresse i Randersgade 10. Der gik vi op sen eftermiddag efter arbejdstids ophør på en af ugens hverdage. Hvilken husker jeg ikke. Det var lederen selv Hr. Plenge, der ekspederede os. Med ham var det svært for os teenagedrenge at blive enige om, hvad vi skulle læse. Han var litteraturmand. Plenge havde et stort ønske om, at vi kun læste ordentlige bøger. Hans forslag, om hvad vi skulle læse, var vi ikke indstillet på at følge. Vi kæmpede hårdt for at få overført til punktskrift nogle AF de bøger, de da fra Italien hjemvendte Danske stjernefodboldspillere, havde skrevet om deres oplevelser og karriere. Det var han ikke meget for at bruge statens penge TIL. Det havde han vel ret i. Men sådan tænkte vi slet ikke. Vi kæmpede simpelthen for retten til at have en dårlig smag. Ret beset var det vel også en slags frihedskamp.

Berømt blandt gamle blinde er plenges oplæsningsaftner. Han samlede en gruppe interesserede blinde i sit hjem og læste hele aftenen igennem højt for sine meget interesserede tilhøre, bortset fra en tepauser. Jeg har kun en gang deltaget i disse oplæsningsaftner. Hvorfor jeg ikke oftere kom, ved jeg faktisk ikke. Men jeg havde temmelig meget at gøre, det første år, jeg var elev på blindeinstituttet, så jeg ofte måtte arbejde om aftenen også. Men jeg husker, at jeg var meget glad for denne aften. Jeg har altid elsket at høre på højt læsning.

På Blindeinstituttet var der ingen læsestue. Når vi ønskede at læse kunne vi naturligvis sætte os i opholdsstuen. Men der blev vi ofte forstyrret. Jeg lærte mig dog at kunne læse, medens der blev snakket omkring mig. Mine kammerater drillede mig på den måde, at når de opdagede, at jeg var dybt optaget af en bog, begyndte de at rakke mig ned. Reagerede jeg ikke, talte de bare højere. Sådan blev de ved, indtil jeg reagerede. Vi drenge kunne også sætte os over i klasselokalerne og læse der. Der kunne vi sidde mere uforstyrret. Men der var der også mere ensomt. Den mulighed havde pigerne ikke. De voksne mente vel, at Så kunne klasseværelserne let BLIVE et sted for stævnemøder.

Vi fik også megen tid til at gå med at spille kort. Vi spillede med kort, hvorpå der var følbare markeringer af kortets værdi og farve. Vi skulle sige, hvad det var for et kort, vi spillede ud, så de blinde medspillere kunne være med. Vi spillede mange forskellige slags spil. Det var lige fra Wiest til movsel. De helt blinde stod på ingen måde tilbage for de svagsynede med hensyn til dygtighed i kortspil. En af mine blinde kammerater vandt altid i kortspil. Vi drillede ham med, at han budgetterede med en indtægt ved kortspil. Det benægtede han dog. Vi spillede altid om penge. Men indsatserne var små. Det var nok mest for at spillet ikke måtte udarte. Gjorde de det, kunne meldingerne blive urealistiske og fornøjelsen ved spillet ville derved gå fløjten. Der var ikke meget at tjene ved kortspil. Mange af os var rigtig gode til at spille kort, og vi var jævnbyrdige.

Skak blev der også spillet. Det blev spillet på et træbræt med huller til at sætte brikkerne i. Brikkerne var i bunden forsynet med en lille træpind, der passede til hullerne i brættet. Så kunne de stå fast, når den blinde spiller følte hen over dem. Sorte brikker var endvidere forsynet med en lille spids for oven, det kunne være en stift. så kunne den blinde spiller kende forskel på hvide og sorte brikker. de blinde skakspillere kunne på den måde orientere sig på brættet uden at vælte brikkerne. brættets sorte felter var markeret med et tyndt stykke krydsfiner, så de på brættet var en smule forhøjet i forhold til de hvide felter. Det var dog yderst sjældent, jeg spillede skak. Jeg tabte altid. Derimod har jeg ingen

erindring om, at vi spillede andre brætspil Så som ludo matador o.l.. Terningspil kendte vi slet ikke til.

Gåture i kvarteret gik vi ofte. Det var et krav fra blindeinstituttets side, at vi, når vi færdedes på gaden, havde armbind på. Det var vi ikke meget for at gå med. Vi hadede det faktisk. Vi følte os deklasserede, når vi var iført armbind. Så kunne alle jo se, at vi var blinde. Vi opfattede det at være blind som noget negativt, som der slet ingen grund var til at skilte med. Vi undlod ofte at tage armbindet på, selv om vi derved overtrådte Blindeinstituttets reglement. Havde jeg det på, satte jeg det på venstre underarm, hvor jeg mente, det var mindst synligt. Ledelsen på blindeinstituttet havde naturligvis ret i deres påstand, om at når vi skulle gå med armbind, var det for vores egen sikkerheds skyld. Men det er ikke altid fornuftsgrunde, der har den største effekt i diskussioner. Da så den hvide stok begyndte at blive taget i brug. Det skete i slutningen af halvtredserne. Begyndte de helt blinde helt uden protester at bruge den. Grunden var vel, at med stokken i hånden fik de også mere kontante fordele end at blive beskyttet mod at blive kørt ned, som nok forekom mange af os at være en noget teoretisk risiko. Vi mennesker er jo sådan, at vi ikke tror, der sker os selv noget. Med en stok, kunne de få varsel i tide f.eks. Om væltede cykler eller andre opståede forhindringer på fortovet.

Jeg var ofte på disse gåture ledsager for blinde kammerater. Det gik i reglen godt. Ind imellem kunne ulykken være tæt på. Det var som oftest når vi krydsede Østerbrogade. Dengang var der ikke mange stoplys. Vi var ofte nødt til at krydse befærdede gader uden for stoplysene. Fodgængerovergangene var som regel kun markeret med blanke metalklodser i asfalten eller brostenene. Men til gengæld var der så heller ikke nær så mange biler på gaden, som der er i dag. Kun 1 gang gik det rigtig galt. Jeg havde en mørk vintereftermiddag lovet at følge Ove Hansen op til en tobaksforretning ved Østerport station. Da vi skulle krydse Christianiagade ved den Russiske ambassade, ventede jeg pænt til 2 biler var passeret. Så gik vi ud på gaden. Pludselig så jeg ud af øjenkrogen, at der kom endnu en bil. Det jeg så, var dens 2 tændte forlygter. Den havde jeg ikke set, DA VI VENTEDE VED Fortovskanten. Det blev værre endnu. For den standsede ikke.

Lige derefter blev vi ramt af bilen. Ove blev kastet et godt stykke hen af gaden. Han var nærmest bilen. Jeg blev bare væltet. Bilen kørte meget forsigtigt. Det var spejlglat. Det var grunden til, at den ikke standsede for os. Jeg fik mig rejst og kikkede mig om efter Ove. Pludselig var der et mindre opløb omkring os. Hvor disse mennesker kom fra, ved jeg ikke. Da vi gik ud på gaden, var vi da de eneste fodgængere, jeg kunne se. En af dem var Folke Johansen. Han tog det pænt. Han sørgede for, at jeg kom på sygeafdelingen og fik noget beroligende. Jeg var ikke så lidt chokeret. Ove derimod, som havde fået noget af en flyvetur, kom intet til, heller ikke psykisk. Bilisten var, så vidt jeg ved, lige så chokeret som jeg. Der skete altså ikke noget alvorligt. Men i flere år efter undgik jeg at krydse Christianiagade på dette sted. Det var ulogisk. Det vidste jeg alt om. Men jeg kunne ikke gøre det. I flere måneder efter opfattede jeg nærmest billygter, som kom hen imod mig, som onde øjne.

Radiolytning på Blindeinstituttet:

På lærerværelset stod der 2 radioapparater. De sendte hver sit Danske radioprogram gennem kabler ud i højtalere, som hængte ude i opholdsstuerne - dengang sendte "Danmarks Radio" 2 programmer om aftenen - der var det så muligt at svitse om fra det ene program til det andet.

Vi hørte radio på Blindeinstituttet. Det kan vel ikke undre. Radioen har jo haft den aller største betydning for blinde, siden dens fremkomst. Jeg vil betegne radioen som årsag til blindes anden kulturrevolution. Men vi hørte ikke nær så meget radio, som man måske ville have troet. Det var nok mest de lettere udsendelser, vi hørte. De smalle programmer tror jeg ikke, der kunne skabes enighed om at høre. Vi hørte giro 413 hver søndag eftermiddag. Den udsendelse var mindst lige så populær dengang, som den er nu. Men lytterskaren omfattede dengang også den unge generation. Så hørte vi naturligvis transmissioner fra fodboldlandskampene. Disse transmissioner kunne fylde opholdsstuen. Vi var et meget interesseret og meget angageret publikum. I de år bragte radioen hver lørdag aften om vinteren en times underholdningsprogram. Disse udsendelser var også meget populære. Dem hørte vi naturligvis også. Dog ikke, hvis der skete andet på Blindeinstituttet. Jeg fandt ud af, at udsendelsen "ældre dansemusik" var god at have kørende, når jeg læste lektier. Musikken udelukkede en masse lyde ude fra gangen, der kunne fange min opmærksomhed og forstyrre min læsning. Lektielæsning skete nu engang ikke med samme koncentration som læsning af spændende morskabsbøger. Jeg mindes ikke, jeg har deltaget i større skænderier om, hvad vi skulle høre. Min smag for især oplysende udsendelser kom vel først til udvikling, da jeg flyttede ud fra Blindeinstituttet og boede på møblerede værelser i byen og fik anskaffet mig eget radioapparat. Jeg mindes ikke, at der var fjernsyn på Blindeinstituttet. Det kom der. Men jeg mener, det først skete efter, at jeg var blevet udskrevet som elev i 1960.

Kvarteret omkring Blindeinstituttet:

Blindeinstituttet havde adressen Kastelsvej 60. Kastelsvej var en sidegade til Classensgade. Den endte i Strandboulevarden ved "Fritjof Nansens plads. Vi var altså på Østerbro i København. Blindeinstituttet lå midt i et område bebygget med høje etagehuse. Rosenvænge lå dog som en oase af store villaer i store haver midt i denne stenørken. Lange Linie var ikke langt borte. Denne nærhed benyttede vi os ofte af. Talrige er de gange, hvor jeg har gået tur på Lange Linie enten alene eller i selskab med kammerater. Lange Linie nåede at blive en så fast bestanddel af min tilværelse, at det var den, jeg savnede mest, da jeg senere flyttede bort fra Østerbro. Søerne og Fælledparken var også inden for rimelig gåafstand fra Blindeinstituttet. De kom bare slet ikke til at spille samme rolle for mig, som Lange Linie gjorde. I Fælledparken kom jeg kun de mange gange, jeg var til fodboldkamp i Idrætsparken.

I kvarteret omkring Blindeinstituttet var der mange små butikker. De var navnlig talrige i Classensgade. Det var den største af gaderne, der gik mellem Østerbrogade og Strandboulevarden mellem Kastelsvej og Rosenvænge. Her kunne man få næsten alt, hvad en almindelig familie havde brug for, det, vi elever på Blindeinstituttet havde brug for, som vi ikke fik på Blindeinstituttet. Kunne vi købe hos Købmand Madsen. Hans butik lå på hjørnet af Kastelsvej og Libkesgade. Eller måske især hos "Jøden". Hendes butik lå på hjørnet af Kastelsvej og Nordborggade. "Jøden" var en tobaksforretning, der derud over forhandlede øl, sodavand, toiletartikler, blade og aviser og meget andet. Indehaveren var en middelaldrende dame. Hun var ikke Jøde. Men det havde den forrige ejer været. Derfor hængte navnet ved. Det var heller ikke sådan, at vi tænkte racistisk. Det var simpelthen bare navnet på butikken for os. Når vi altså fortalte at vi havde været henne hos Jøden, så vidste alle, hvad vi mente.

Blindeinstituttet' nærmeste nabo var Døveinstituttet. Det havde adressen Kastelsvej 58. De 2 institutioner lå altså lige ved siden af hinanden. Der var et vist samarbejde mellem dem. Men det var kun om rent praktiske ting. Blindeinstituttet leverede således varme til Døveinstituttet, indtil begge institutioner fik indlagt fjernvarme. Det skete engang midt i halvtredserne. Jeg husker det, for der var gravet op i Blindeinstituttets have en hel vinter. Blindeinstituttet fik til gengæld vasket deres tøj på "De døves vaskeri". Senere blev der samarbejde om telefonomstillingen. Men set fra evernes sted, var det 2 vidt forskellige verdner. Vi kendte intet til eleverne på Døveinstituttet, og de kendte intet til os. Det ville naturligvis også være forbundet med visse vanskeligheder for de 2 grupper at kommunikere.

Fodboldkampe i Idrætsparken:

Det var en yndet fornøjelse for nogle af os elever at gå til fodboldkampe i Idrætsparken om søndagen. Det var egentlig en lidt mærkelig fornøjelse, for det var virkelig et lotterispil. det var yderst begrænset, hvad jeg kunne se af det, der foregik på banen. Hvis jeg stillede mig nede ved det ene mål, havde jeg en mulighed for at se noget af det, der skete foran dette mål. Var jeg rigtig heldig, blev målene scoret i den ende af banen, hvor jeg stod. Men det var der jo ingen garanti for.

Vi snød altid, når vi gik ind. Så var vi pludselig børn. En billet til børn kostede kun 3 kroner. Det gik altid. Der var så stor trængsel, når publikum blev lukket ind, at der ikke var tid til en ordentlig kontrol. Havde vi blot pengene parat, var vi igennem så hurtigt, at kontrollørerne aldrig nåede at fatte mistanke.

Selv om det var begrænset, hvad jeg fik set af kampen, så var det nu meget sjovt at være til fodboldkamp. Der er to ting, der gør en sportskamp til en unik oplevelse. Det ene er, at ingen kender resultatet eller forløbet af sportskampen, før den er slut. Det andet er det meget spontane og aktive publikum, der er under en sportskamp. Det reagerer helt anderledes og meget voldsommere, end publikum gør til en klassisk koncert eller et teaterstykke. Ingen var i tvivl om, hvad publikum mente om det, der skete på banen og de kendelser, dommeren kom med. Blev der scoret et mål, kunne det tydelig høres på jubelbrølet. Sikke kommentarer fra tilskuerne spillere og dommere måtte lægge øre til. Det var folkeliv.

Selv om alle klubberne dengang var amatørklubber, kom der nu ganske mange tilskuere til disse kampe. Mange af dem blev spillet i Idrætsparken. 5000 til 6000 mennesker til en forholdsvis betydningsløs kamp var ikke ualmindelig. Almindelige folk var endnu på denne tid nødt til at blive i byen i weekenderne. Så skulle tiden jo gå med et eller andet.

Biograftere:

En anden fritidsfornøjelse, vi elever havde, som foregik ude i byen, var at gå i biografen. På Østerbrogade var der to biografteatre: Triangel biograf og Park biograf. De havde to fremvisninger pr. Aften. Den ene var kl.19,00. Den kunne vi nå. Den begyndte efter vores spisetid, og den var slut kl.21,00. Så kunne vi med lethed nå at være tilbage, før sengetid. jeg indskrænkede mig af let forståelige grunde til kun at se rejsefilm med Dansk tale og Danske spillefilm. De var ikke særlig gode. Men til gengæld var der mange af dem.

Det var ikke helt så tåbeligt, som det nu kan lyde, at gå i biografen med mit dårlige syn. Dengang var der megen talt dialog i Danske film. Den gjorde det forholdsvis let at følge med i handlingen. Det var kun, der hvor det gik rigtig stærkt, at jeg ikke fik Pointerne med. Det var naturligvis på de mest dramatiske steder i filmen. Men det måtte jeg acceptere. Som blind må man ofte give afkald. Sådan var det også dengang. Men dog ikke i helt så høj grad som i dag.

Afbrydelser i hverdagen:

Der var afbrydelser i denne hverdag. Jeg mindes således, at jeg har overværet adskillige forestillinger i Skolescenen. Det foregik om eftermiddagen, altså i arbejdstiden. Så gik vi i samlet flok til teatret, hvor forestillingen blev vist. VI havde pladser samlet i teatersalen. De var altid på de forreste rækker. Vi fulgtes også AD tilbage til Blindeinstituttet.

Vores gymnastiklærer Hr. Rye var en mand med mange forbindelser. Han skaffede os en gang om året en Tivolitur. Så kunne vi prøve, hvad vi ville, og det var gratis. Det foregik altid en hverdag om eftermiddagen. Han skaffede os også engang en gratis tur til seksdagesløb i Forum. Det var en stor oplevelse, selv om det var en hverdags eftermiddag i begyndelsen af løbet, vi var derinde. Men der var masser af stemning ALLIGEVEL. Vore favoritter var naturligvis par nummer 7 Kaj Werner og Evan Clamer. Men den eftermiddag fik de mindre kendte Danske ryttere lov til at udfolde sig. Jeg har også været Til fodboldlandskamp i idrætsparken. Det var også Hr. Rye, der skaffede billetterne. Denne oplevelse var en skuffelse. Jeg stod i et hjørne, hvor jeg absolut intet kunne se, af det, der foregik på banen. Der var 30.000 tilskuere den dag, så det var ikke muligt at flytte sig ind bag målet, hvor jeg plejede at stå, når jeg var i Idrætsparken.

Der var et samarbejde mellem Blindeinstituttet og Christianshavns gymnasium. Jeg var det første år, jeg var på Blindeinstituttet, med på en cykeltur, som nogle af de ældste elever på gymnasiet arrangerede. Det var en af de første gange, jeg sad på en tandemcykel. Turen var lidt af en fuser. Vi begyndte turen med at gå til gudstjeneste i en kirke i Københavns nordlige omegn. Den varede små 2 timer, hvoraf den ene time gik til prædikenen. Hvad præsten havde på hjerte den dag, har jeg dog Glemmt. Senere på dagen fik vi maskinuheld. Vi manglede en pumpe, da en af cyklerne var flad. De unge seende mænd kikkede derfor meget nøje på de cykler, der kørte forbi os for at se, om de skulle have en pumpe. Men især pigerne skyndte sig at køre forbi. Det varede en rum tid, før det gik op for os, at pigerne vist troede, at det var deres ben, der fik mændene til at kikke så intensivt. Nej det blev ikke til megen cykeltur den dag. Siden faldt disse ture væk. Men vi var inviteret med, når de ude på gymnasiet på Christianshavn opførte det årlige teaterstykke. De iscenesatte, indstuderede og spillede selv stykkerne. Disse forestillinger var rigtig gode. Eleverne derude var gode skuespillere og musikere. De havde også fundet rigtig spændende forestillinger frem, syntes jeg dengang. Det ene år var det en kriminalgyser, der hed "Spøgelsetoget". Skuespillet dét andet år, mener jeg, hed "Guds grønne enge". Det var bibelhistori oplevet af sorte Amerikanere fra Sydstaterne og fortalt, som de forstod biblens fortællinger. Noha f.eks., var en velmenende, men lidet succesfuld prædikant. som en sort præst kunne være det i sydstaterne.

I Folketinget var vi også en enkelt gang. Der var efter et længere kommissionsarbejde, blevet udarbejdet et lovforslag til en blindelov. Vi var inde at høre første behandlingen af denne lov. Det var jo også en slags undervisning i samfundslære. Det var da på en måde meget spændende at være der inde. Vi sad pænt på tilhørerpladserne. Der var dog ikke meget ved den debat. Alle politikerne var så enige om denne lov, så et af de væsentligste debatpunkter var brugen af udtrykket "stærk svagsynet". Det var der politikere, der fandt mærkværdigt rent sprogligt.

Glemmes må endelig ikke den årlige sommerlejr. Den fandt sted lige efter sommerferien i august måned. Deltagerne var alle interne elever plus lærer og andet personale. De år, jeg var med, gik turen til Borrevejle Vig ved bunden af Roskilde fjord. Her lå en barakby med diverse lejrfaciliteter. Der var en spisebarak og en pejsestue, og naturligvis barakker med sovesale. Lejrturen strakte sig over en weekend. Vi tog derned lørdag formiddag og tog tilbage søndag sen eftermiddag. Der var mange muligheder for aktiviteter dernede. Jeg husker, at der var robåde. I dem kunne vi sejle ud til nogle sumpede holme, der lå et lille stykke fra land. Her var der virkelig ingen anden grund til at tage ud, end at så havde vi været der. Til lejren hørte en fin sportsplads. En sådan havde vi ikke adgang til i det daglige. I løbet af lejropholdet blev der både arrangeret atletikkonkurrencer og fodboldkampe. Et år var jeg kommet med på et af fodboldholdene - Det har jo nok knebet med spillere jeg var ingen stjernespiller. Lige før kampen skulle begynde, var der en konkurrence i 800 meter løb. Til den var der for få deltagere. Så lod jeg mig presse til at løbe med. Den distance havde jeg aldrig trænet i. Det gik da heller ikke ret godt. Jeg syntes under dette løb, at 800 meter var uendelig langt. Under fodboldspillet bagefter var jeg tydelig mærket af løbet. Det var en af forklaringerne på, at jeg heller ikke gjorde mig ret godt i den kamp. Men det var altså kun den ene af flere forklaringer. Den tabte vi da også med glans.

Der var også foredrag under lejropholdet. Jeg husker i al fald, at en mand fortalte henført, hvordan de på dette sted havde arrangeret noget, vi i dag ville kalde totalteater. Men det begreb var endnu ikke opfundet dengang. Men de havde altså dramatiseret myten om kong Skjolds ankomst til Lejre. Vuggen med kongebarnet var ankommet i en robåd. Publikum inde på stranden var også blevet aktiveret. Dette arrangement var han meget betaget af. Det tror jeg ikke mange af os tilhører var. Besættelsestiden med al dens nationalisme var ikke langt borte i de år.

De to første år, jeg var med på lejrturen til Borrevejle vig, var vi begunstiget af et rigtig flot sommervejr. Men det sidste år, jeg var med, blæste der en næsten storm over området. Det lagde jo en dæmper på aktiviteterne. Men det år, var der også meget få dernede. Der havde været ildebrand på Blindeinstituttet i sommerferien. Denne var derfor blevet forlænget for alle de elever, der gik i skole eller til uddannelse på Blindeinstituttet. Kun os, der fik vores uddannelse eller skolegang uden for Blindeinstituttet, mødte til planlagt tid efter sommerferien det år. Jeg var lige begyndt på præliminærkursus det år. Når lejropholdet overhovedet blev gennemført det år, havde det jo nok noget at gøre med, at lejren var blevet bestilt længe før branden.

Medens jeg var intern elev, blev der hvert år i slutningen af maj arrangeret natlige fugleture. de blev ledet af den da meget kendte radiomand og fugleekspert Carl Weismaann. det, han var blevet kendt for, var hans optagelser og studier af fuglesang. fugleturene foregik i Københavns omegn. jeg mener, det var i skovene omkring Lyngby. vi tog med s-toget ud til mødestedet. så gik vi i skoven så længe, det var mørkt og oplevede at lyset vendte tilbage. det gjorde fuglesangen i sandhed også. medens det var

mørkt var det vist kun nattergalene, der lod sig høre. vi skulle helst være stille, når vi gik i skoven. Weismann fortalte om de fugle, vi hørte. vi sluttede meget tidlig om morgenen med at drikke kaffe på en kro i området. hvilken husker jeg ikke. det var dejlige ture. spændende var det sådan at være oppe en hel nat igennem. det var jeg i al fald ikke vandt til. men jeg tror, at kærsteparrene nød disse ture endnu mere. her kunne de uden for al kontrol følges ad, holde i hånd, kysse. vi var tilbage sådan ved morgenmadstid. men vi fik så lov til at sove om formiddagen. men turen sad nu i kroppen resten af dagen.

Rummenes navne på Blindeinstituttet:

Mange af rummene på Blindeinstituttet havde ret besynderlige navne. Jeg bruger dem her. For det er de navne, jeg husker. navnene var så mærkværdige, at jeg synes, det ville være synd, hvis de helt skulle gå i glemmebogen. Hvem der havde hittet på disse navne, ved jeg ikke. Jeg ved heller ikke, hvor gamle de var. De eksisterede alle sammen, da jeg i 1954 kom til Blindeinstituttet. Vi brugte dem altid. Vi hægede en hel del om disse navne. Det var ligesom de gjorde en forskel. De var med til at gøre Blindeinstituttet til noget særligt i vores bevidsthed. Sådanne navne havde de da ikke andre steder. De forsynede stedet med en fortid og en historie.

Elevforeningerne:

På Blindeinstituttet var der 2 elevforeninger. Den ene organiserede de eksterne elever. Den anden de interne elever.

Elevforeningernes opgave var at være elevernes talsmænd overfor Blindeinstituttets ledelse. Det var bestyrelsernes opgave at fremføre de klager og ønsker, eleverne måtte have overfor instituttets forstander. Det var også elevforeningerne, der stod for de månedlige lørdagsunderholdninger med efterfølgende dans. Endelig arrangerede foreningerne en årlig skovtur. Den fandt i reglen sted i forsommeren, før vi rejste hjem på sommerferie.

Blindeinstituttets elevforeninger var mange af elevernes første møde med foreningsdemokratiet i Danmark. Her lærte vi grundreglerne så som: Generalforsamling, bestyrelse, foreningslove, kontingent osv. Men om foreningen egentlig havde nogen større indflydelse på Blindeinstituttets drift og hverdag, er vel en smagssag. Rammerne for foreningernes virke var snævre. Hvis de ønsker, elevforeningerne fremførte, faldt inden for de rammer, Blindeinstituttet skulle ledes efter, og de ikke krævede alt for stor økonomi, så kunne de gennemføres, ellers ikke.

Jeg blev af en eller anden grund valgt til kasserer i den interne elevforening det andet år, jeg var på blindeinstituttet. Jeg ved ikke, hvad det var, der kvalificerede mig til dette job. Eller hvorfor nogen under generalforsamlingen pegede på mig. Men jeg havde æren i et helt år. Arbejdet bestod mest i at opkræve kontingent. Det blev opkrævet hver måned. Jeg tror, at kontingentet var 75 øre pr. måned.

voksenkontakt:

Vi elever snakkede meget med hinanden. I begyndelsen, jeg var på Blindeinstituttet, var det yderst sjældent, vi talte med voksne ud over, at de underviste os. Det var derfor ikke så let at vænne sig til at sætte sig ned på lærerværelset og snakke frit fra leveren med de nye lærer Waldemar Påske og Svend Ellehammer, som de var så indstillet på, at vi skulle gøre.

Studiebesøg på Blindeinstituttet:

Blindeinstituttet fik ofte besøg af grupper af seende, der skulle vide noget om blinde, og derfor gæstede skolen. I den første tid, jeg var på Blindeinstituttet, kom gæsterne rundt og var på besøg i klasserne. Det blev lavet om til, at Hr. Meyer tog en af de elever, der var dygtig til blindfærdighederne, ud og præsenterede hans kunnen for gæsterne, der var bænket i andagtssalen under denne demonstration. Så blev det hele jo noget mere diskret. Om det var vores modvilje, der havde givet resultat, ved jeg ikke. Jeg hælder nok mere til at tro, at lærerne også var godt trætte af at få deres undervisning afbrudt, fordi der kom en stor flok mennesker, der absolut skulle se, hvordan blinde unge blev undervist. De var aldrig i klasselokalet mere end højst et kvarter. Så skulle de videre til det næste punkt på besøgsprogrammet. Hvor meget de har set og lagt mærke til, er jo nok svært at vide. Jeg tvivler dog på effektiviteten af den slags besøg. De har nok syntes, når besøget var overstået, at de havde haft en interessant dag. Men det de havde set og oplevet om blinde blev hurtigt glemt af andre indtryk, der lå tættere på deres hverdag end livet på blindeinstituttet. Jeg har en enkelt gang været ham, der blev kaldt ind i andagtssalen for at demonstrere mine blindfærdigheder overfor måbende seende gæster på Blindeinstituttet. Det var som regel en anden, der blev brugt til dette job. Men den dag må han jo nok have været forhindret.

Alle disse besøg af folk, der skulle se Blindeinstituttet, opfattede vi elever som et meget stort problem. Vi hadede dem. Vi sagde, når der igen kom besked om, at et hold gæster ville komme og se Blindeinstituttet, at så var der zoologisk have igen, hvor det altså var os, der sad bag burenes tremmer og blev set på af nysgerrige mennesker. Det fortæller vist meget godt, hvad det var, vi følte. Det er ikke rart at blive set på som interessante objekter. Det er det da slet ikke på det sted, hvor vi mente, vi hørte til. Vort hjem var det jo ikke. Men det var i hjemmets sted. Vi følte i høj grad, at vore naturlige territoriegrænser ikke blev respekteret. Vi følte i aller højeste grad, at det var uværdigt. Så kunne forstanderen og andre nok så mange gange forklare, at disse besøg var nødvendige.

Demonstrationer ved den Russiske ambassade:

I 1956 fik vi afbrydelser i hverdagen på Blindeinstituttet, der ingenlunde var planlagte. De var en følge af de dramatiske begivenheder, der det år dels skete i Danmark, og dels skete ude i verden. Lige før påske udbrød der en storkonflikt på arbejdsmarkedet. Forsyningerne til byerne var truet. Blindeinstituttets forstander besluttede derfor at sende os elever på en udvidet påskeferie. Vi var altså ikke i byen under de store demonstrationer, der fulgte oven på regeringens lovindgreb, der standsede strejken. Men vi var i byen om efteråret, da Sovjetunionen gik til angreb på de Ungarske frihedskæmpere. Det kom til voldsomme demonstrationer udenfor den Russiske ambassade. Politiet gjorde, hvad de kunne for at beskytte ambassaden og dens personale. Men det var der ingen forståelse for blandt demonstranterne. Vi var vist - de aller fleste af os - meget harme over Russernes adfærd i Ungarn. Det blev lidt dramatisk for os. For den Russiske ambassade lå i Christianiagade og var derfor næsten nabo til Blindeinstituttet. De voldsomme demonstrationer, hvor politiet brugte magt for at splitte demonstranterne, fandt altså sted lige uden for Blindeinstituttet. Jeg husker, at forstanderen var nede i spisestuen om aftenen for meget alvorligt at advare os mod at gå ud. Det var jo hans pligt. Jeg ved, at nogle elever ikke kunne bare sig for at gå ud for at være med, der hvor det skete. De kom heldigvis ikke noget til. Jeg tror, at de, der var med, alle var svagsynede. Jeg følte i al fald ingen trang til at gå ud den aften.

Personalet på den Russiske ambassade må virkelig have været opskræmt. I månederne efter demonstrationerne var fortovet udenfor ambassaden totalt afspærret af politiet for fodgængere. Fortovet havde været grusbelagt med fliser. Nu blev gruset erstattet af asfalt, så det ikke en anden gang ville være muligt for demonstranter at skaffe sig kasteskyts fra fortovet. I flere år derefter patruljerede der 2 betjente til fods ved ambassaden. De blev jo nok trukket bort, efterhånden som Vietnam-krigen mildnede vort syn på Sovjetunionen og skærpede det overfor USA.

100 års jubilæet:

Her bør også omtales, at jeg var elev på Blindeinstituttet, da institutionen fejrede sit 100 års jubilæum. Det skete 5. November 1958. Det var et større arrangement. De ny lærer på Blindeinstituttet Svend Ellehammer og Waldemar Påske, lavede en udstilling om undervisning af blinde gennem tiderne. Den var udstillet i de barakker, "Statens bibliotek og trykkeri for blinde" - nu er navnet Nota - havde boet i, inden denne institution flyttede ud. De barakker stod endnu på dette tidspunkt. Der blev også udgivet et jubilæumsskrift, hvor især Jørgen Plenges lange og meget grundige artikel om blindes historie i Danmark, for mig blev min første erkendelse af, at blinde har en historie, det er værd at hæge om. Endelig blev der holdt en meget stor fest. Det var jo nok den, vi elever så mest frem til. Det var lagt meget stort op. Ingen af Blindeinstituttets lokaler kunne rumme de mange, der skulle deltage. Altså blev Idrætshuset oppe ved Østerbro svømmehal lejet til formålet.

Festen blev for os unge elever en stor skuffelse. Der var fin middag. Sådan en havde jeg aldrig deltaget i før. Jeg var derfor helt uforberedt på den malstrøm af taler, der blev holdt. Middagen kom til at vare til kl. 1,00 om natten. Da havde mange af os elever for længst tabt tålmodigheden, og den gode stemning var ødelagt. Det er, hvad jeg husker om denne fest. Alt det andet er glemt, fortrængt af de meget negative følelser, denne fest er blevet associeret med.

Anden del: En beskrivelse af Blindeinstituttets lokaler m.v.:

Blindeinstituttets have:

Blindeinstituttets bygning lå omgivet på nord og østsiden af en stor have. Den lå ud til Kastelsvej og Christianiagade.

Haven mellem bygningen og Christianiagade var forbeholdt pigerne. Der måtte vi drenge ikke komme. Denne del af haven blev derfor altid kaldt Nonnehaven. Den resterende og største del af haven var til fælles afbenyttelse for både piger og drenge. Det var en have med store gamle træer, buskadsler, store græsplæner og flisebelagte gange. Derimod husker jeg ikke, at der var blomster i den. Der var tre græsplæner. De var adskilt med flisegange. Den ene af dem var meget bred. den førte op til husets hovedindgang. oprindeligt havde der været en låge i det stakit, der omgav haven, ud til Kastelsvej ved den anden ende af den brede flisegang. Men indgangslågen var blevet flyttet hen til hjørnet af haven ved indkørslen til Døveinstituttet. grunden til denne forandring skulle være, at folk, der gik på Kastelsvej, ofte stillede sig op uden for lågen og kikkede nysgerrigt på de blinde elever, der var i haven.

I den plæne, der lå nærmest Nonnehaven, var der udgravet springgrave såvel til højde- som til længdespring. Denne plæne blev følgelig benyttet, når vi om sommeren var udendørs i gymnastiktimerne for at dyrke atletik. Det var også den plæne, hvor vi drenge spillede fodbold - tanken om fodbold for piger, var vist ikke engang tænkt endnu dengang. Vi var, selv om mange af os kun havde en meget beskedent synsrest, lige så glade for at spille fodbold, som vore seende jævnaldrende var. Men fodboldspillet gav konflikter med de andre, der også gerne ville benytte haven, som ikke spillede fodbold. En vildfarende fodbold var ubehagelig at blive ramt af. Den var også svær at værges imod, når man ikke kunne se eller så dårligt. Der blev derfor opsat et solidt trådhegn rundt om denne plæne. Det var mindst 2 1/2 meter højt. Så kunne vi fodboldspillere boltre os indenfor det. Så var det da kun engang imellem, bolden fløj over hegnet. Der var kun et fodboldmål. Mere var der ikke plads til på plænen. Det var markeret ved at hegnets stolper var farvet hvide, der hvor målrammen var. Vi spillede altså kun til 1 mål. det gav jo et lidt andet spil, end når hvert hold havde et mål at forsvare og et at angribe. Det accepterede vi. Sådant var forholdene. Det kunne ingen lave om på.

Om sommeren havde gymnastiklæreren Hr. Rye et atletikhold en aften om ugen. Det foregik i Blindeinstituttets have. Jeg var med på dette hold. Vi dyrkede længde- og højdespring samt kuglestød. Først når pigerne var gået ind, blev der plads i haven til, at vi kunne løbetræne. Vi løb de lidt længere distancer på flisegangene. Det var de yderst uanvendelige til. Fliserne var glatte, især når der lå sand og grus på dem. Svingene var også alt for bratte. Vi dyrkede også 60 meter løb. Det foregik på det brede asfalterede stykke, der var foran blindeinstituttets nordfløj. De helt blinde måtte altid løbe med ledsager. Risikoen for at løbe skævt og løbe ind i huset eller forvilde sig ud over plænerne, var ellers for stor. Vi, der var med på dette atletikhold, måtte finde os i at blive kaldt for sportsidioter af de af vore kammerater, der ikke drømte om at dyrke sport. Nej sport var ikke estimeret af ret mange af blindeinstituttets elever dengang.

I haven var der et ringspil. Det var nok den aktivitet, der var mest populær. Det bestod af en pæl, der var gravet godt ned i jorden. På denne pæl var der sat en jernkrog. Øverst oppe på pælen ragede en jernstang vandret ud, som på en galge. I enden af den hængte en metalkæde. I den anden ende af den var der 3 jernringe. Spillet gik så ud på, at kaste disse ringe, så de hængte sig på pælens jernkrog. For at vi kunne finde stedet, hvorfra ringene skulle kastes, var der lagt en flise. Hvor vi skulle stå. Det gjaldt om at få flest ringe sat på krogen. Vi kunne spille individuelt eller danne hold. Vi kunne spille til en bestemt pointsum eller spille et antal omgange med f.eks. 5 skud i hver, og så se, hvem der scorede flest point. Vi kunne også spille hasard. Fik vi ingen ringe på i et kast, var vi ude. Fik vi ringe på, kunne vi vælge at stå af og beholde de point, vi havde fået, eller fortsætte for at få flere eller risikere at tabe dem, vi havde. En anden variant af spillet var, at stå ved pælen og så kaste ringene derfra. Det var vanskeligere, end at kaste ringene på almindelig måde. Men det lod sig gøre at få ringe på krogen på den måde. Man skulle så heller ikke forlade sin position for at pille ringe af krogen. Var man alene ved ringspillet, var det en stor fordel. Ringspillets popularitet skyldtes utvivlsomt, at der kunne alle være med. Det gjaldt såvel de svagsynede som de helt blinde, og både drenge og piger. Her var der altså et sted, hvor alle kunne samles om en fælles aktivitet. For de helt blinde kunn det jo ellers nok knibe at finde aktiviteter, som gav dem mulighed for et minimum af fysisk udfoldelse.

Havens største attraktion var dog, at her kunne drenge og piger mødes og have det sjovt sammen. Det kunne ikke ske inde i huset. Der blev dog vogtet over os, så vi nøje overholdt de ret snævre grænser for samværet, der var fastsat i Blindeinstituttets reglement. Vi måtte gå arm i arm med pigerne. Men holde i hånd skulle vi ikke gøre, hvis vi var bange for at blive opdaget. Jeg husker, at en af mine kammerater fik en voldsom reprimande, fordi han havde fulgtes med den pige, der på det tidspunkt var hans kæreste, og havde lagt højre arm om hende. Han var gået for vidt.

Når vi gik i haven fulgte vi flisegangen og gik altid mod urets retning. Det var en tradition, som ingen stillede spørgsmålstejn ved. Men det var naturligvis også praktisk. Så risikerede vi ikke, at de blinde, der gik i haven uden seende ledsager, stødte ind i hinanden. I haven var der opstillet bænke hist og her langs med den flisegang, der gik rundt om de 2 af havens græsplæner. Der var det dejligt at sidde, når vejret var godt. Jeg har faktisk læst mange bøger siddende på disse bænke. Kærestepar sad naturligvis ofte på disse bænke. Men det var ikke det helt rigtige sted for stævnemøder. Overvågningen var for intens. ville man holde i hånd, måtte det gøres i smug.

Hver aften blev solen hilst med et kanonskud, når den gik ned. det blev afskudt ovre fra Kastellet, som lå i nærheden af Blindeinstituttet. Dette kanonskud var tydelig at høre. Når det lød, var det signal til pigerne, om at de skulle gå ind. Det gjorde de, for gjorde de det ikke, ville de få problemer med de voksne. Når pigerne var gået ind, blev vi drenge heller ikke i haven ret længe.

Bygningen:

Huset, der rummede Blindeinstituttet, var unikt. Det var bygget af arkitekten Ferdinand Meldahl i 1858. Ferdinand Meldahl var en af datidens førende arkitekter. Huset var fredet i klasse a, hvilket umuliggjorde større forandringer på husets ydre og forhindrede, at der kunne bygges til, så der kunne blive mere plads i huset. Husets ydre måtte ikke ændres. Ændringer, der kunne gøre stedet mere tidssvarende, kunne altså ikke foretages. Det var en kilde til stor irritation blandt eleverne. Alle forslag om forbedringer kunne jo let fejles af bordet med henvisning til fredningsbestemmelserne.

Blindeinstituttet var bygget i den Historicistiske periode. Det var i høj grad et barn af sin tid. Det var et firfløjet anlæg med 2 meget høje etager, udnyttet tagetage og fuld kælder. Arkitektens inspiration var Renesancens bygninger i Italien. Husets facade var derfor fyldt med krummelurer. Oprindeligt havde huset kun været trefløjet. Men da det havde stået i omkring 25 år, blev sydfløjen føjet til. Det udvidede blindeinstituttets kapacitet. En af lærerne på Blindeinstituttet Waldemar Påske påstod, at med denne udvidelse havde man ødelagt husets oprindelige idé. Sydfløjen var i det mindste bygget i helt den samme stil som den øvrige del af huset.

Den indre gård:

Blindeinstituttet var altså som nævnt et firfløjet kompleks, der lukkede sig om en indre gård. Kun i det sydvestlige hjørne var der en port, så biler kunne køre ind. I det sydøstlige hjørne var øst og sydfløjen forenet med en enetages bygning. Dette bygningsafsnit var det yngste byggeri i komplekset. Det var en del af pigeafdelingen. Gården var asfalteret uden andet grønt, end de vilde vin, der voksede op af murene. De var især flotte om efteråret, når de fik deres strålende farver. Gårdspladsen blev i almindelighed ikke benyttet. Det hændte, at vi skød genvej ved at gå over gårdspladsen. Men ellers stod den tom og ubenyttet. Op ad nordfløjens sydvæg stod der bænke. Der var der megen sol og mere læ end i haven. Men alligevel blev disse bænke sjældent benyttet. I gården kunne man ses fra alle de af Blindeinstituttets lokaler, der vendte ud til gården.

I de ret strenge vintre, vi havde midt i halvtredserne, blev gårdspladsen oversprøjtet med vand, når frosten havde bidt sig fast. Så blev gårdspladsen forvandlet til en skøjtebane, som blev ivrigt benyttet af de elever, der havde skøjter. Det havde jeg ikke. Jeg lånte ved en enkelt lejlighed et par skøjter og et par støvler og forsøgte mig som skøjteløber. Det var en ren fiasko. Jeg kunne ikke bare sådan lige tage et par skøjter på og så løbe af sted, når jeg aldrig havde trænet.

En sommer blev der opført et teaterstykke ude i gården. Det var nu først efter, jeg var blevet udskrevet som elev. Jeg overværede det dog. Det var ganske stemningsfuldt at sidde i den lukkede gård og overvære et skuespil i den lyse og lune sommeraften. Det var et morsomt stykke. Det hed "Hans nådes testamente". Hovedkraften var ikke elev. Han hed Niels Eskjær. Han var berømt som amatørskuespiller fra Blindes amatørteater. De øvrige medvirkende var interne elever bortset fra Folke Johansens datter Lene.

Hovedporten:

Hovedindgangen kaldte vi "Hovedporten". Det var en pompøs indgang. Den svarede til huset. Den var pladseret lige midt i nordfløjens nordlige side. Den bestod af et lille overdækket portrum, der var åben ud til haven. Bagest i rummet var der en bred trappe med 4 trin, der førte op til hoveddøren. Det var en solid trædør med messinghåndtag. Hovedporten var flankeret med 2 statuer. de sad på høje murede sokler. Til venstre, når man vendte front mod hovedporten forestillede statuen en blind pige, der læste i en bog. Statuen til højre forestillede en blind ung mand, der spillede på en harpe. Pigen læste reliefskrift. Jeg ved det, for selvfølgelig har jeg klatret op for at føle efter. statuerne var af zink. det gjorde dem lidt unikke i den danske kunsthistorie. statuer af zink blev ikke lavet så længe. Dem er der altså ikke ret mange af.

Portrummet var et yndet opholdssted for eleverne, når det regnede. Det var jo kun i haven, vi kunne være sammen med pigerne i fritiden. Men haven var ikke et så rart sted at opholde sig, når det regnede, og det var koldt. I portrummet kunne vi både være udendørs og i tørvej og samtidig nyde pigernes selskab. Men det var faktisk forbudt at opholde sig i portrummet. Det kunne give skældud af de voksne, når de antraf os der. Jeg husker i al fald en episode, hvor vi en søndag eftermiddag stod en ret stor flok af begge køn og snakkede i portrummet. Så kom forstanderen forbi. Han var i sit dårlige lune den dag. Han var vred. Det lod han os på ingen måde være i tvivl om. Vi pyntede jo heller ikke dér, hvis der kom fremmede, fik vi at vide.

Blindeinstituttets indgangsparti:

Man kom ind i huset gennem en solid trædør. Inden for var der en gennemgang tværs gennem nordfløjen. den endte i en dør, som førte ud til den lukkede indre gård. Straks inden for hoveddøren til højre var der en dør. Den førte ind til pedellens lejlighed. Til venstre var der også en dør. Den førte ind til Haralds værelse. Harald var pedelmedhjælper. Han var jøde, det kunne høres på hans sprog, selv om han talte Rigsdansk. Han var ugift. Han sad nu og da i de eksterne elevers opholdsstue, når han havde fri. Det var måske derfor, at vi elever ofte talte med ham.

Til venstre for døren ud til hovedporten på samme væg, som denne dør sad i, hang en opslagstavle. På den blev der hængt opslag op om det, der skulle foregå på Blindeinstituttet. Det var en malet trætavle med metalkroge til ophængning af maksimalt 6 opslag. I praksis kunne der kun være 3, for der skulle både være et opslag i almindelig skrift til de svagsynede elever og personalet, og et i punktskrift til de blinde elever. Til venstre for indgangsdøren lige ved siden af døren ind til Haralds værelse, stod et stort bornholmerur op af vægen. Det holdt os underrettet om tiden. Det slog både timeslag og med en anden lyd, der var finere og spinklere slog det kvarterslag. Længst ovre mod gårdsiden førte 2 meget pompøse trapper op til første sal. De var meget brede og ikke nær så stejle som husets øvrige trapper. Den ene trappe gik mod højre, den anden mod venstre. Når der var 2 trapper, går jeg ud fra, at det var et af arkitektens påhit for at skabe symmetri. Nogen forklaring på, at der var 2 trapper har jeg aldrig fået. Jeg har heller ikke spurgt. Sådan var det bare.

Korridorerne:

Midt i nordfløjen - ja i alle fløje - løb der lange korridorer. De var vel et par meter brede. Fra dem førte der døre ind til alle rum på Blindeinstituttet. Meget dagslys var der ikke i disse korridorer. Derfor brændte der altid tændte lamper i dem. Af disse korridorer mandede 2 ud i gennemgangen ved hovedindgangen. Den korridor, der førte til højre, når man stod med ryggen mod hovedporten, førte ind på mands- og drengeafdelingen. Den korridor, der førte til venstre, førte ind i pigernes afdeling. Der var det forbudt for os drenge at komme. Blev vi antruffet der uden helt speciel tilladelse, kunne det medføre bortvisning. En bortvisning var en meget alvorlig sag for ham, den ramte. En bortvisning betød i praksis, at ham, den ramte, ingen uddannelse kunne få, efter som Blindeinstituttet den gang var det eneste sted, hvor blinde kunne blive uddannet. Selv om man, da jeg kom til Blindeinstituttet, nok i praksis var ophørt med at bortvise elever for den forseelse, så var det en trussel, vi måtte regne med. Pigeafdelingen kender jeg derfor kun meget lidt til.

Nord og vestfløjens stueetage:

Det følgende er en beskrivelse af en tur ad korridoren til højre for indgangen, der førte ind i drengenes afdeling. Jeg vil overholde færdselsreglerne, der var for færdsel på Blindeinstituttets korridorer, og holde mig i højre side og så beskrive lokalerne efterhånden, som jeg kommer til dem.

Fra hovedporten og helt frem til det sted, hvor korridoren drejede til venstre ind i vestfløjen, var der ingen døre. Bag vægen var pedellens lejlighed. Langs denne væg var der en lang række skabe. De blev brugt af de eksterne elever til deres overtøj, og hvad de ellers havde brug for at have opmagasineret på Blindeinstituttet.

Kontostuen:

Lige der, hvor korridoren svingede til venstre i en vinkel på 90 grader og gik gennem hele vestfløjens længde, var der en dør. den førte ind i et stort lidt mørkt firkantet lokale. Det var "Kontostuen". Det var de eksterne elevers opholdsstue. Navnet kom af, at de håndværkselever, der i ældre tid, gennemførte deres sidste læreår hos blinde håndværksmestre rundt i landet, kaldtes kontoelver. Rummets møblement var ret spartansk. Det var borde, stole og bænke. De var alle af træ. Rummet var ikke særlig hyggeligt.

Her holdt de eksterne elever til, når de havde fri og opholdt sig på Blindeinstituttet. Det gjorde vi oftere end man måske ville tro. De værelser, vi boede på, var møblerede værelser, som private folk lejede ud. Hvis de da havde værelser til overs i deres lejligheder, og ønskede at supplere deres indkomster på denne måde. Disse værelser var derfor ofte små. De var i reglen møbleret med et skrabsammen af gammelt bohave. Ofte så værtinderne helst, at deres logerende ikke modtog gæster på værelserne. Og da slet ikke gæster af det modsatte køn. Den gang var der stor boligmangel. Det var derfor ikke spor nemt for unge mennesker at leje værelser. For blinde var det endnu vanskeligere. Mange værtinder veg tilbage for at leje deres værelser ud til blinde. De gjorde sig mange forkerte forestillinger om alt det, der kunne ske, når det var blinde, der boede på værelserne i deres lejlighed. Nogle havde dog set fidusen. Blinde unge mænd var gode og stabile betalere. Vi var også ofte mere disciplinerede end vore seende jævnaldrende kønsfæller. Med os var der sjældent vrøvl. Disse værelser gik derfor i arv til andre blinde, når beboeren flyttede. Dette skete i bedste forståelse med værtinden. Da jeg flyttede ud på mit første værelse i byen, blev lejemålet ordnet ved, at min forgænger fortalte værtinden, at han kendte en, der gerne ville overtage værelset. Derefter blev jeg præsenteret for værtinden. Hun accepterede mig på min forgængers anbefaling. Det samme skete også de næste 2 gange, jeg flyttede. De værelser, vi på den måde rådede over, var det vigtigt at beholde for blinde.

I "Kontostuen" kunne vi træffe kammerater. Selv om stuen slet ikke var hyggelig, så var der alligevel næsten altid nogen der. Det var vigtigt at have et mødested. De fleste af os havde ikke adgang til telefon. Vi kunne altså ikke bare ringe og høre, om den kammerat, vi havde tænkt på at besøge, var hjemme og var visibel. På Blindeinstituttet kom vi alle som regel daglig, hvis ikke af anden grund, så for at spise. I Kontostuen spillede vi ofte kort. Det var her, aviserne blev lagt frem. Der var daglige aviser at læse. Det var dog kun til glæde for de svagsynede elever. Det var også her, vi drak selvlavet kaffe. Efterhånden opstod der "Kaffeklubber", hvor grupper af elever fandt sammen og lavede kaffe, som blev nydt i fællesskab. Jeg var med i 2 sådanne "kaffeklubber": Vi var i en meget lang periode en gruppe, der lavede kaffe om aftenen. Det skete på sammenskudsbasis. Var der stemning for noget til kaffen, blev der foretaget en indsamling til formålet. En af os påtog sig så at gå til "Slikmor" og købe småkager eller kiks. "Slikmor" var en lille slikbutik. Den lå i Willemoesgade. Det var den eneste butik, der solgte spiselige ting, som kunne bruges til aftenkaffen, der havde åben om aftenen. Ofte forlængede vi samværet, når vi forlod Blindeinstituttet kl. 22,00 med at gå en tur ned på Lange Linie, før vi gik hver til sit og gik hjem på vore værelser for at sove. Det var nogle skønne ture. Jeg har virkelig set Lange Linie på alle årstider og i al slags vejr om natten.

Jeg var også i en kortere periode med i en kaffeklub, der drak formiddagskaffe i den lange formiddagspause. Her gik kaffebrygningen på skift. Da det blev min tur, skete der et uheld. Min kaffe blev simpelt hen alt for tynd. Jeg havde dog åndsnærværelse nok til ikke at beklage det skete. Men i stedet erklærede jeg, at sådan kunne jeg lide kaffen. Så var jeg fritaget for at lave kaffe til denne gruppe. Når det kom på tale, at det snart var min tur, var jeg lutter velvilje. Jeg skulle skam gerne lave kaffe. Så blev den, som jeg ville have den. Men så ville de andre ikke have mig til at lave kaffe.

Det sidste år, jeg var på Blindeinstituttet og i de næste 2 år efter, jeg var blevet udskrevet som elev, var jeg arbejdsløs telefonist. I den tid brugte jeg Kontostuen som varmetue. Jeg havde brug for at se mennesker omkring mig. Det var det jo småt med, når jeg sad på mit ellers udmærkede værelse i Nordre Frihavnsgade. Jeg havde også brug for, at nogen, der ville mig noget - f.eks. Have mig til at afløse sig ved deres omstillingsborde - kunne få telefonisk kontakt med mig.

Alderdomshjemmet:

Den næste dør, når man bevægede sig ned ad korridoren gennem vestfløjens stueetage, førte ind til "Alderdomshjemmet".

Alderdomshjemmet kaldte vi unge det rum, hvor Blindeinstituttets senblinde mandlige elever boede. Det var folk, der var blevet blinde i voksen alder. De søgte Blindeinstituttets hjælp til at få lært blindeteknikker og til at få en uddannelse, de kunne bestride som blinde. Disse mænd var ofte i trediverne eller fyrerne. Mange af dem var gift. Alligevel blev disse mænd budt de absolut ringeste forhold på Blindeinstituttet.

I rummet var der 6 senge og ikke ret meget andet. Her skulle disse voksne mænd leve deres tilværelse, medens de prøvede på at finde sig til rette i den ny tilværelse, deres blindhed havde kastet dem ud i. I dag er det meget vanskeligt at forstå, at de fandt sig i det. De havde naturligvis ikke noget alternativ. Ville de have den hjælp, Blindeinstituttet kunne give dem, var de nødt til at tage forholdene, som de var. Mulighed for privatliv havde de ikke. Men mange af dem tog det nu med ret godt humør. Sådan husker jeg det i al fald. Det var nu ret begrænset, hvilken kontakt der var mellem os knægte, der var i alderen fra 14 til 18 år og så disse ældre mænd.

Harmonikaværelset:

Ved siden af "Alderdomshjemmet" lå "Harmonikaværelset". Her holdt Blindeinstituttets lærer i harmonikaspil til. Han hed Erik Rønne. Det var et meget lille værelse. Her var der mulighed for at elev og lærer kunne sidde ned. Ved den ene væg stod et stort skab, hvor Blindeinstituttets harmonikaer blev opbevaret. I dette rum gav Erik Rønne sine musiktimer. Her øvede hans elever sig i harmonikaspil. Erik Rønne var en munter mand. Han var musiker og havde været i underholdningsbranchen. Han havde f.eks. indspillet morsomme grammofonplader. Den mest kendte af dem var: "fummelrø radio". Det var mit indtryk, at han var yderst vellidt blandt sine elever. Det var måske grunden til, at der var så mange, der fik undervisning i harmonikaspil. Men harmonikaen var den gang ikke noget særlig estimeret musikinstrument på Blindeinstituttet. Det var ikke et instrument organisteleverne spillede på. Der var derfor under overfladen et modsætningsforhold mellem harmonikaspillerne og musikeleverne. Harmonikaen var et lavstatusinstrument. Den gang var kulturen virkelig opdelt i borgerskabets finkultur og det almindelige folks kultur. Det var borgerskabets kultur, der havde status af at være kultur. Medens de fine endnu den gang tillod sig at omfatte folkekulturen med dyb foragt. Organisteleverne blev oplært i finkulturen. De skulle jo også i deres fremtidige virke udøve deres erhverv blandt lokalsamfundenes eliter. Jeg spillede ikke harmonika. Jeg troede en tid, jeg skulle blive organist.

Fru Johansens biks:

Efter Harmonikaværelset var der en trappe, der førte op til første sal og videre op til værkstederne i tagetagen. Det var den trappe, eleverne som regel brugte. Ved siden af den var der en passage, der førte hen til en dør ud til indkørslen til blindeinstituttet. Denne dør var normalt ikke åben. Kun i det år, det tog, at genopbygge Blindeinstituttet efter branden i 1956, blev denne dør benyttet. grunden var, at hovedporten var lukket. Under trappen op til første sal var der en trappe, der førte ned i kælderen. Hvad denne kælder gemte, ved jeg ikke. Der kom jeg aldrig. Der havde jeg ingen ærinder.

I væggen til venstre for yderdøren var der en anden dør. Den førte ind til "Fru Johansens biks". Anna Johansen havde lidt opsyn med vores tøj. Hun havde åben i sin "biks" mellem kl.16,30 til 18,00. Det var her, vi henvendte os, når vi manglede et eller andet, f.eks. Sæbe, tandpasta, snørebånd o.l. Det var også her, vi gik ind, hvis vi skulle have vores bukser presset. Den gang gik unge mænd i bukser af blødt stof. Moden krævede, at der var knivskarpe pressefolder i bukserne. Men de holdt jo ikke ret længe. Vi måtte selv presse vore bukser. Fru Johansen havde strygebræt og pressejern. Hun instruerede os også gerne i, hvordan vi skulle gøre det. Men selve arbejdet med det, måtte vi som sagt selv gøre.

Hun var også altid meget villig til at snakke med drengene. Det var der mange, der benyttede sig af. Jeg var ikke en af dem. Jeg nærede vist nok allerede den gang en ret stor skepsis over for alle voksne. Hvorfor jeg havde det sådan, ved jeg ikke. Måske var det, fordi mine rollemønstre, der alle var ældre elever, nærede denne skepsis. Måske havde det noget at gøre med det chok, det var, at komme fra Refsnæsskolens tætte voksenkontakt til Blindeinstituttet, hvor eleverne antoges at være voksne og derfor i høj grad blev overladt til sig selv i fritiden.

En dag stod en større gruppe drenge og snakkede derinde. Nogen af dem var kommet i tanker om, at de hellere ville have flere lomme penge - vi fik 20 kr. Om måneden - og så i stedet selv købe vore toiletartikler. Hertil bemærkede Eigil Tang ganske tørt - Han var for ganske nylig kommet til Blindeinstituttet efter at have levet hele sit liv på landet i Salling - at så blev der nok ikke købt ret meget sæbe. Det var ganske morsomt, for Eigil hørte bestemt til de stille i landet. Men jeg tror, han havde ret.

Redaktionen:

Næste dør førte ind til en sovestue, vi kaldte "Redaktionen" det var en firemandsstue. Altså en af de lidt mindre sovestuer. I rummet var der 4 køjer. Et klædeskab med 4 låger og 2 vaskekummer kun med koldt vand. Dem vaskede vi os i om morgenen. Det var et krav, at mindst 1 vindue skulle stå åben om natten. Radiatorerne var normalt lukket på sovestuerne. morgentoiletet kunne derfor være en kold fornøjelse. Denne stue havde jeg et helt specielt forhold til. Der fik jeg anvist soveplads det andet år, jeg var elev på Blindeinstituttet. Det første år, jeg boede på "Redaktionen", boede vi 4 på stuen. Det var Ole Jørgensen, Poul Åved og Kurt Petersen. Først fik Poul Åved, der var Københavner, tilladelse til at bo hjemme hos sine forældre, selv om han endnu ikke var fyldt 18 år. Senere blev Kurt ekstern elev og flyttede følgelig ud på et værelse i byen. Da der ikke blev flyttet andre ind, var det altså kun Ole og mig, som derefter boede der.

Tredje år, jeg var på Blindeinstituttet, begyndte både Ole og jeg på præliminærkursus. Vi fik så stillet et par skoleborde op i værelset. På den måde blev rummet også vores arbejdsværelse samtidig med, vi sov der. Det var et ganske hårdt arbejde at være blind kursist på "De forenede præliminærkursus", som skolen hed, vi gik på. Skoledagen varede fra kl.8,00 til kl.14,00. Skolen lå i Linnésgade inde ved Nørreport station. Afstanden fra Blindeinstituttet til skolen var for kort, til at vi kunne få udstedt buskort. Vi måtte altså gå turen frem og tilbage hver skoledag. Det tog vist det meste af en halv time hver vej. Vi var i al fald tilbage på Blindeinstituttet kl.14,30. Om eftermiddagen var der først en times gloseskrivning. I vore engelskbøger var der ingen gloselister. Gloserne måtte vi slå op i en Engelsk/Dansk ordbog, der var overført til punktskrift. Nu er det et langsommeligt arbejde, at slå ord op i en ordbog i punktskrift. Ole og jeg delte arbejdet mellem os. Han læste op i bogen. Jeg slog de ord op, vi ikke kendte. Ole skrev dem ned på punkt til senere brug - når vi skulle repetere.

Derefter var der matematikundervisning ved Folke Johansen. Denne undervisning kunne kursets lærer ikke påtage sig for de blinde elever på kurset. Derfor var det ordnet sådan, at medens eleverne havde matematikundervisning, havde vi mellemtimer, hvor vi fik lov til at være på bestyrerens kontor. Vi brugte mellemtimerne til at læse nogle af lektierne. De lektier, vi ikke nåede at læse i skoletiden, samt de skriftlige opgaver, måtte vi klare resten af eftermiddagen og en del af aftenen, hvis der var mange lektier. Alle skriftlige opgaver skulle vi aflevere på sortskrift maskinskrevet og helst uden slåfejl. Bestyreren, der var vores dansklærer, var nådeløs. En fejl - stavefejl eller slåfejl - var en fejl og trak et point ned på karakteren. Vi var ofte først færdige med vores skolearbejde hen på aftenen. Så var der i al fald ingen kræfter til læsning af gode bøger eller til at dyrke musik. Det andet år var faktisk meget nemmere end det første havde været. Det meste af tiden det år, repeterede vi det stof, vi havde været igennem, det første år. Da havde vi gloselisterne. Det sparede en hel times hårdt arbejde om dagen. Dertil kom, at det var lettere at læse tekster over, vi havde været igennem, end det var at decifre nye tekster.

I løbet af det første år, vi gik på præliminærkurset, blev Ole 18 år. Han ville være ekstern elev. Det var der nogen modstand mod blandt Blindeinstituttets lærer. Nogen fandt det mere praktisk, at vi blev boende på Blindeinstituttet til vi havde fået vores eksamen. Men vi fokuserede nu så meget på den stærkt forøgede frihed, vi ville opnå som eksterne elever, at vi gik til modstand. Vi blev en kort overgang truet med, at hvis vi absolut ville flytte ud på værelser i byen, ville Blindeinstituttet ikke stille arbejdslokale til rådighed for os. Men det endte alligevel med, at vi fik lov til at blive eksterne elever. Vi flyttede ud på værelser i byen, og fik lov til at beholde "Redaktionen" som vores arbejdslokale, indtil vi havde fået vores eksamen.

Der var nok flere grunde til, at vi så gerne ville være eksterne elever. Den forøgede frihed har jeg nævnt. Men det begyndte også at gå mig på, at jeg på Blindeinstituttet aldrig kunne være alene. Jeg ønskede mig et sted, jeg kunne kalde mit, og hvor det var mig, der bestemte. Jeg ville have et territorium, og have ret til at kunne lukke min dør. Det var der ikke mulighed for på Blindeinstituttet. Det var først, da jeg blev ekstern elev og flyttede ud på et lejet møbleret værelse ude i byen, jeg oplevede at have eget værelse. Det havde vi ikke hjemme hos mine forældre. Det havde vi heller ikke på refsnæsskolen. og det havde vi altså heller ikke på Blindeinstituttet i København.

Hen i tresserne blev det højeste mode blandt unge mennesker at flytte i kollektiver, eller i det mindste drømme om at gøre det. Sådan havde mange af mine unge seende kammerater det, jeg var på højskole sammen med. Jeg nærrede bestemt ikke sådanne drømme. Jeg havde ærlig talt levet længe nok i en fuldstændig kollektiv tilværelse.

Ellehammers kammer:

Næste rum var et meget lille rum. Det var vist nok ikke en gang så stort som "Harmonikaværelset". Dette lille kammer fik en ny ung, nyansat lærer ved navn Svend Ellehammer anvist som sin bolig. Det skete samtidig med, at jeg flyttede ind på "Redaktionen". Det er jo lidt mærkeligt at tænke på, hvilke usle boligforhold en ung lærer måtte tage til takke med den gang. Boligmanglen i København var meget stor.

Vi på "Redaktionen" var altså nabo til en af lærerne. Det kunne jo ikke undgås, at der kunne opstå konflikter, når vi på "Redaktionen" ikke var oplagt til at sove på samme tid, som Ellehammer gerne ville have nattero. Ellehammer boede på dette værelse et år. Så flyttede han. Hvor han flyttede hen, ved jeg ikke.

Herefter blev rummet anvendt som øvelokale. Ole og jeg havde derfor fornøjelsen af at lytte til musik, når vi læste lektier om eftermiddagen. Det første år var det ret enerverende. Ham, der brugte lokalet som øverum, øvede sig hele vinteren på et i øvrigt glimrende nummer, der hed "bach goes to town". Men den vinter endte jeg med at blive godt træt af dette musikstykke. Året efter var det derimod en stor fornøjelse at være nabo til dette øvelokale. Da fik en ung musikelev, som hed Knud Jensen, rummet anvist som sit øvelokale. Han skiftede senere efternavn til Skogstad. Han var en dygtig musiker. Det var han allerede den gang. Han kunne spille alting. Han kunne bare ikke holde ud at spille det samme for længe ad gangen. Han spillede derfor alt muligt ind imellem hinanden, når han øvede sig. Det gjaldt både det, han skulle indstudere og meget andet. Jeg husker ham f.eks. Som en glimrende jazzpianist. Men jazz var den gang ikke just accepteret af musikautoriteterne.

Nyhavn 17:

Det næste rum i rækken af rum i vestfløjen, der vendte ud til indkørslen til Blindeinstituttet, var en sovestue med 6 køjer. Den hed "Nyhavn 17". Her blev de ældre interne elever indlogeret, der havde arbejdspladser ude i byen. Det var dem, der arbejdede på fabrikker og værksteder, som derfor skulle tidlig op om morgenen. Interiøret var det samme som på alle sovestuerne.

Både "Nyhavn 17" og "Redaktionen" vendte som nævnt ud til Blindeinstituttets indkørsel. Det hændte, at nogen af de elever, der boede på "Nyhavn 17", kravlede ud af vinduet og gik i byen om aftenen efter kl.22,00, og kravlede ind samme vej senere på natten, når de kom hjem. En aften blev der banket kraftigt på vores vindue i "Redaktionen". Det var en af fyrene fra "Nyhavn 17", der ville ind. Grunden var den, at vinduet i "Nyhavn 17" var blevet lukket, efter han var kravlet ud af det. Forklaringen var følgende: Da den inspektionshavende lærer var gået sin aftenrunde for at sige godnat til eleverne og gennemføre den sidste kontrol, var det blevet opdaget, at denne elev ikke var der. vinduet stod åbent. Det blev lukket. Så kunne fyren ikke komme ind. Det klarede han så på anden vis med vores hjælp. Han lille nummer var en forseelse, der kunne medføre, at han blev bortvist fra Blindeinstituttet. Vi elever brugte udtrykket smidt ud. Men om det skete, ved denne lejlighed, eller det først var senere, han blev bortvist, husker jeg ikke.

På "Nyhavn 17" skete der en frygtelig hændelse, medens jeg var intern elev. Her blev en af eleverne fundet af en anden elev. han havde hængt sig. Det var et selvmord, han virkelig havde villet. Den måde, han gennemførte det på, havde krævet virkelig stor viljestyrke. Selv om ham, der begik selvmordet, ikke just var populær hos ret mange, så chokerede hans tragiske endeligt os virkelig dybt. Det kom så uventet. Vi elever fik så godt som ingen information om grunden til dette selvmord. Måske var der ingen, der kendte den. Måske ville ledelse og lærer skåne os for kendsgerningerne. Han var opvokset på landet i Jylland uden kontakt med hverken Refsnæsskolen eller Blindeinstituttet, selv om han var ret svagsynet. Han havde, så vidt jeg forstod, klaret sig igennem sin opvækst, fordi han var så stærk og brutal. Han kunne banke alle dem, der generede ham. Sådan husker jeg ham. Mange af hans kammerater på Blindeinstituttet kunne helt afgjort ikke lide ham. Jeg var en af dem. Jeg havde et alvorligt sammenstød med ham, hvor jeg var helt sikker på, jeg ville få bank, der ville noget. Men jeg klarede frisag. Da der på tidspunktet for vort sammenstød ikke var mulighed for at få hjælp, nyttede det ikke at klynke. Jeg sagde ham derfor en hel del sandheder - i al fald, hvad jeg den gang anså for at være sandheder. Pludselig gik han. Det forbløffede mig. Hvad var der sket? Det fandt jeg aldrig ud af. At han kunne finde på at begå selvmord kom helt bag på os. Jeg var dybt rystet. Det var jeg i meget lang tid.

Blindeinstituttets tandklinik:

Sidste rum i vestfløjen på Blindeinstituttet ud mod indkørslen var tandlægeklinikken. Her regerede tandlægen Frk. Bush. Blindeinstituttet sørgede for alting for sine elever. Det gjaldt også vore tænders røgt og pleje. De blev regelmæssigt eftersat og repareret af Frk. Bush.

Jeg havde, da jeg var 16 år, en forfærdelig tandpine. Da den havde holdt mig vågen et par nætter, gik jeg ned til tandlægen. Hun undersøgte mig. Der var en kraftig betændelse omkring roden i en af mine fortænder. Hun gav mig besked på at melde mig på sygeafdelingen. Jeg tænkte, at det ville jeg gøre om aftenen. Men senere på eftermiddagen mødte jeg hende uden for Blindeinstituttet på gaden. Hun blev meget vred over at se mig oppegående. Jeg måtte så op på sygeafdelingen, hvor de konstaterede, at jeg havde høj feber. Denne tandpine tog det over en uge at få slået ned. Det lykkedes vist kun, fordi de brugte masser af penicillin. Hele højre side af ansigtet og halvdelen af venstre var stærkt ophovnet. Jeg kunne kun spise suppe. Jeg havde forbud mod at tale. Ingen måtte besøge mig af den grund. Siden blev jeg opereret ude på tandlægehøjskolen. De ville dog ikke trække den fortand ud, der var skyld i tandpinen. Det var jeg for ung til, hævdede de. De lavede i stedet en større operation på tanden, der bestemt ikke var smertefri. Tandens havde i mange år været brækket. Da jeg siden skulle udskrives fra Blindeinstituttet, fik jeg en stifttand. Den passede overhovedet ikke til det øvrige tandsæt i form. Den strålede af guld. Køn var den ikke. Det fik jeg senere at vide med rene ord, af den tandlæge, jeg konsulterede efter, jeg var blevet udskrevet fra Blindeinstituttet. Det tror jeg gerne. Det har jo nok været den billigste stifttand, de kunne få. Den gang skulle staten også spare.

Her endte korridoren, som gik gennem vestfløjens stueetage. Her var en dør, der førte ud til "skydeporten". Det var indkørslen til Blindeinstituttets lukkede gård. Beskrivelsen fortsætter med en beskrivelse af rummene i stueetagen, der vendte ind mod den lukkede gård.

Baderummene:

Rummet nærmest "skydeporten" var baderummet. Det var et temmelig stort rum. Det var delt op i 2 dele. Det rum, vi kom ind i ude fra korridoren, var omklædningsrummet. Det var et ret stort lokale. Der var FASTE bænke langs væggene og et par aflåste skabe. Ellers var rummet tomt. På bænkene kunne vi lægge vores tøj, når vi enten var til gymnastik eller bare ville gå i bad.

Når vi skulle til gymnastik, klædte vi om her. Det eneste, vi havde på, når vi gjorde gymnastik, var et par tynde gymnastikbukser. Overkroppen var nøgen og det var ben og fødder også. Gymnastiksalen lå ikke i nærheden af omklædningsrummet. Den lå i sydfløjen på første sal. Når vi skulle derop, skulle vi ud på gangen, og så gennem skydeporten og ind på gangen, der førte forbi øjenklinikken og ned til spisestuen. Kommet så langt, skulle vi gå op ad en trappe. Den førte op til første sal, hvor gymnastiksalen var.

Det kunne være en kold fornøjelse at gå gennem skydeporten. Vi skulle ned ad nogle trappetrin. Efter dem var gulvet af sten med nogle metalskinner i. Ofte stod skydeporten åben. Hvis det så var vinter med BLÆST, frost og sne, var det lidt koldt at komme igennem Skydeporten. Det foregik derfor altid i løb. Ned ad trappetrinene, over stengulvet og så op ad trapperne og ind på korridoren, der førte forbi øjenklinikken. Der ventede der ofte fremmede mennesker på at komme til konsultation hos øjenlægen. Hvad disse mennesker har tænkt ved synet af en flok mere end halvnøgne drenge på vej til eller fra gymnastiksalen, ved jeg ikke. Men de har da fået et indtryk af, at Blindeinstituttet var beboet.

Fra omklædningsrummet førte en dør ind til selve baderummet. Der var der først og fremmest 4 brusenicher. Der var også fodbade og 2 badekar. Ingen af Dem blev dog brugt. Der var obligatorisk bad efter gymnastiktimerne. Der var 3 bruser med varmt vand og 1 med koldt. Ethvert bad sluttede altid med et koldt styrtebad. Det var ikke lige mig. Det lå i luften, at dem, som ikke brød sig om det kolde styrtebad, var nogle tøsedrenge. Hvilken teenagedreng ville udsætte sig for den beskyldning. I al fald ikke jeg. Men jeg holdt op med at tage koldt styrtebad, da jeg ikke længere badede på Blindeinstituttet.

Røverstuen:

Næste dør førte ind på "Røverstuen". Det var en sovestue Med 8 køjer og tilsvarende antal skabe plus 4 vaskekummer. De havde kun koldt vand. Til hver køjeseng hørte et skab. Sådant var det på alle sovestuerne. Skabet var et klædeskab med hylder i den ene side. Her opbevarede vi vores tøj, vores toiletsager, barbergrej, vor tekop og andet personligt udstyr. Vort skab kunne aflåses. Jeg blev altså, da jeg kom til Blindeinstituttet, for første gang i mit liv forsynet med en nøgle, som jeg alene disponerede over. Det var nok den største forfremmelse ind til de voksnes verden, jeg hidtil havde fået.

"Røverstuen" var den sovestue, jeg fik anvist som soverum, da jeg kom til Blindeinstituttet. Egentlig skulle jeg have været anbragt på en anden sovestue. Men 2 af mine kammerater, som havde været på Blindeinstituttet et år, gik i aktion og formåede minsandten Folke Johansen, til at flytte mig ned på Røverstuen. Han skønnede vel, at Når nu jeg havde kammerater, der skulle ligge der og gerne ville have mig på deres sovestue, så kunne han godt ændre en truffen beslutning. Den elev, der var blevet tildelt "min" plads på røverstuen, kom hjemme fra. ham var der ingen, der kendte. Der kunne altså tages hensyn til elevernes ønsker.

Jeg har aldrig oplevet det som et problem at vi var så mange, der sov i samme rum. Det skyldes jo nok mest min unge alder, og så naturligvis den kendsgerning, at jeg hverken hjemme hos mine forældre eller på Refsnæsskolen havde haft mit eget værelse. Jeg var kun 15 år, det år jeg boede på "Røverstuen" Vi snakkede naturligvis, når vi var kommet i seng. Men lidt efter lidt sov vi. Jeg er aldrig blevet holdt vågen af kammerater, der ikke kunne, eller ikke ville sove. Om morgenen vaskede vi os på skift. Det har jeg heller ingen erindring om, at det førte til problemer. Nogle var hurtigere til at vågne end andre.

Harmonien:

Næste dør førte ind til "Harmonien". Det var en af de interne drenges opholdsstuer. Det var et ret mørkt rum. Det var nok den opholdsstue, hvor vi oftest og helst opholdt os. Den var møbleret med lette kurvemøbler. De var meget bekvemme at sidde i. Det var måske årsagen til stuens popularitet. Bordet var også af kurveflet. Det var dækket af en råglasplade. Den blev naturligvis til sidst smadret. Glas og halvvoksne drenge er nok en uheldig kombination. I rummet stod et klaver. Rummet blev også brugt som øvelokale i arbejdstiden. Det var dog langt fra Blindeinstituttets bedste klaver. Der blev jo nok også spillet ikke så lidt på det. både af dem, der havde lært at spille og af de andre.

Drengenes toiletter:

På hjørnet, hvor korridoren i vestfløjen drejede 90 grader til højre og blev til korridoren i nordfløjen, var der en dør. Den førte ind til drengenes toilet i stueetagen. Når vi skulle på toilettet sagde vi altid, at vi skulle hen på hjørnet. Så vidste alle, hvad vi skulle. Først kom vi ind i et lille forrum. Her var der ingen vinduer. Det eneste, der var her, var en vaskekumme. Så gik vi gennem endnu en dør og kom ind på selve toilettet. Her var der et antal tissekummer og et antal toiletter. hvert toilet var i et lille rum. Der var det specielle ved toiletterne, at de havde et vindue i døren med små ruder i. Døren kunne ikke låses. Ruderne ind til toilettet var af klart glas. Hvorfor det var sådan, ved jeg ikke. Måske var ledelsen bange for, at eleverne skulle låse sig inde på toilettet og ikke kunne finde ud af at låse døren op igen. Disse manglende låse var en af de ting, den "interne elevforening" tog fat på at få ændret, medens jeg var elev på Blindeinstituttet. Det lykkedes, men der måtte argumenteres en del over for forstanderen, før det blev gennemført. Der kom låse på dørene, og ruderne blev malet.

Drengenes tekøkken m.v.:

Næste dør førte ind til drengenes tekøkken. I tekøkkenet stod der et gasbord med et par gasapparater på. Her var vandhane og en vask med afløb. Når husassistenterne gjorde rent, tog de vand her og hældte det snavsede vand ud i vasken. Der var også et stille-fra-sig-bord derinde. Der var en helt speciel lugt i dette køkken. Det var lugten af bygas og af rengøringsmidler i kombination. Her stod vandkedler, vi kunne bruge, når vi havde brug for varmt vand. Kopper og teæg måtte vi selv anskaffe os. Det var da også nogle af de første køkkenting, jeg fik købt.

Det var blevet sådan, da jeg kom til Blindeinstituttet, at eleverne selv kunne lave sig en kop te, hvis vi havde lyst til det. Vi kunne, hvis vi ville have te om aftenen, henvende os hos den inspektionshavende lærer på lærerværelset og få udleveret teblade og 3 småkager pr. Mand.

Teen nød vi, hvor vi kunne finde et ledigt rum. Vi var ikke så nøjeregnende med, hvad vi brugte. Koppen blev kun vasket af engang imellem. Jeg lærte, at jeg udmærket kunne røre sukker ud i varm te med mine nøgler. Normalt fandt vi sammen nogle ganske få stykker, når vi lavede te. Der var en ordning, så vi engang imellem kunne invitere piger på te. Det har jeg vist kun været med til en enkelt gang. Selskabet foregik i "anden fortsættelsesklassens" klasseværelse. Det foregik efter aftale og i tugt og ærbarhed. Men det var ikke noget, som vi ofte gjorde.

Det var også i tekøkkenet, vi varmede vand, når vi ville barbere os. Det var lidt af en prestigesag for drengene at være nødt til at barbere sig. Jeg var mørkhåret, så jeg måtte tidlig i gang. Vi hentede varmt vand i tekøkkenet og barberede os i vaskekummen inde på vores sovestue. Det foregik med barberblad. Det hændte naturligvis, at vi skar os. Heldigvis behøvede vi kun at barbere os en gang om ugen. Det gjorde vi så lørdag eftermiddag, når vi havde fri.

Hilmanns Værksted i kælderen:

I den anden ende af tekøkkenet var der en dør. På den anden side af den, førte en bred trappe ned til

værkstedskældereren. De elever, der skulle beskæftige sig med praktiske fag, tilbragte deres eftermiddage på værkstedet under Hr. Hilmanns ledelse, hvor de beskæftigede sig med metalforarbejdning og andre nyttige ting. De askebægre af kobber, der blev fremstillet til alle deltagerne i Blindeinstituttets 100 års jubilæum, blev fremstillet på dette værksted. Jeg har faktisk aldrig været nede på dette værksted. Jeg var, da jeg kom til Blindeinstituttet, udset til at skulle blive musikelev. Jeg skulle derfor først og fremmest bruge mine eftermiddage på min musikundervisning og på at øve mig. Jeg ved derfor ikke meget om værkstederne.

Elevtelefonen:

Drengenes tekøkken havde endnu en funktion. Det var der elevernes telefon hængte. Det var en gammeldags mønttelefon. den var også efter datidens forhold billig at ringe fra. Det kostede 10 øre at ringe op. Men så kunne vi også ringe så længe vi ville, hvis vi altså ringede indenbys. Alligevel var der nogen, der fandt ud af, hvordan de kunne snyde og ringe gratis.

Ulempen ved denne pladsering af telefonen var, at dem, der talte i telefon, aldrig kunne vide sig sikre for, at ikke andre kom til at høre med - frivilligt eller ufrivilligt. Der var åbenbart ingen steder, hvor det havde været muligt at opsætte en telefon, hvor vi kunne lukke døren og være sikker på at være alene, når vi skulle tale i telefon. Når telefonen ringede, blev den taget af den, der var i nærheden, hvis da ikke han ignorerede ringningen. Men som regel blev telefonen da taget. Det var egentlig Mærkelig, for det kunne være forbundet med ikke så lidt besvær at oplede den, der var telefon til. Det hændte også, at der blev givet bevidst forkert oplysning, om hvor vedkommende var, der blev ledt efter. Det var jo så morsomt at få den, der havde været dum nok til at tage telefonen til at løbe huset rundt til ingen nytte.

Folke Johansens lejlighed:

Den sydligste ende af Blindeinstituttets vestfløj på første sal rummede Folke Johansens lejlighed. Denne strakte sig på vestsiden helt hen til trappen. Medens den ind til gården kun omfattede 1 værelse. En trævæg adskilte den sydligste del af korridoren, der altså var privat område for Folke Johansens familie, fra den øvrige korridor. Der boede Folke Johansen sammen med sin kone Anna og deres 2 børn Lene og Niels Henrik. Folke Johansen var lærer på Blindeinstituttet. Han havde mange opgaver her ud over. En af dem var at tage sig lidt af de interne drenge. Derfor var det praktisk, at han boede på Blindeinstituttet.

Det var ham, der kom og vækkede os om morgenen og sørgede for, at vi kom op. Det hændte også, vi blev inviteret derop om aftenen til kaffe eller te. En af de gange, det skete husker jeg meget tydeligt. Det var aftenen fjerde maj 1955. Det var tiårsdagen for Danmarks befrielse. I den anledning var der et meget stort arrangement omkring Sortedamssøen. Det var ikke særlig langt fra Blindeinstituttet. Mange af os drenge var gået derop for at overvære den store begivenhed. Det var en meget lys majaften med sol og klar himmel. Jeg husker ikke så meget om, hvad der egentlig skete. Der har jo nok været nogen taler af forhenværende frihedskæmpere. Dem har jeg dog glemt. Jeg hører til generationen, der fulgte lige efter dem, der havde haft mulighed for at være frihedskæmpere. Jeg var godt træt af at høre dem formane os om at ære og agte frihedskæmperne. Vi i den efterfølgende generation havde jo ikke nogen mulighed for at gøre noget lignende. Jeg kom i al fald let til at opfatte denne formanen som en uberettiget kritik af de unge, jeg hørte til. Men det kunne jeg dog ikke på daværende tidspunkt formulere.

Men tilbage til emnet. Jeg husker, der var lidt underholdning. da solen gik ned omkring kl.20,00 - den gang havde man ophævet sommertiden, der havde været under krigen - blev det hundekoldt. Det var vi ikke forberedt på. Det havde jo været dejlig varmt forårsvejr hele dagen. Vi frøs. Men vi ville gerne have afslutningen med. Det var et vældig opreklameret fakkeltog. Det begyndte omkring kl.21,00. Da marcherede en masse unge mennesker frem med tændte fakler i hænderne. Hver af dem tog opstilling langs søbredden med en nøje udmålt afstand mellem sig. Til sidst var søen helt omkranset af fakkelbærere med tændte fakler. Det var naturligvis imponerende. Men alligevel var det lidt af en skuffelse. For tændte fakler gør sig ikke rigtig på en meget lys Dansk forårsaften. De hører vintermørket til. Der gør de sig. Vi gik da også der fra så snart fakkelomkransningen af søen var gennemført. På det tidspunkt frøs vi virkelig meget. Det var derfor en af de mest positive oplevelser, vi kunne få, at vi, da vi kom tilbage til Blindeinstituttet, blev inviteret op i Folke Johansens lejlighed, hvor Anna Johansen havde lavet dejlig varm te til os med varme boller. Det var lige, hvad vi trængte til.

Jeg husker også en anden gang, hvor vi var inviteret derop. Det var året efter under Ungarnkrisen. Russerne var på det tidspunkt gået til angreb på de Ungarske frihedskæmpere. Det havde i al fald på mig gjort et meget dybt indtryk. Det sad vi den aften og endevendte. Jeg skammede mig. Dernede kæmpede de. Her sad jeg, og gjorde ingenting. Men jeg vidste også, at jeg ikke kunne gøre noget. Ingen kunne gøre noget, for gjorde de noget, så kunne det udløse en atomkrig. Ja sådan var tankegangen den gang.

Privaten:

På gårdsiden var der lige efter den skillevæg, der adskilte Folke Johansens lejlighed fra drengeafdelingen et lille rum kun med plads til 2 køjer. Det kaldtes "Privaten" det havde tidligere været en del af Folke Johansens lejlighed. På døren stod der stadig "Privat". Det var grunden til navnet. Dette værelse var blevet byttet med et andet tilsvarende, der hed ligkisten. i Privaten boede Ebbe, husker jeg. Han var svagsynet. Han kom i lære som bager og havde derfor nogle ret usædvanlige tider, hvor han skulle sove, og hvornår han skulle stå op. Han havde altså god brug for et eneværelse.

Låget:

Næste rum var også et tomandsrum. Det hed "Låget". Det var dog noget større end Privatén. Det blev beboet af elever, der ligesom jeg gik på præliminærkursus. Dette kursus varede i 2 år. Der var derfor altid på samme tid 2 hold på lindeinstituttet, som gik på præliminærkursus. Det ene hold beboede "Låget". Medens vi beboede "Redaktionen". Dem der flyttede ind på Låget, når præliminærkursuset begyndte, fik lov til at blive der, til de havde fået deres eksamen.

Rigskansellet:

Næste rum var "Rigskansellet". Det var en sovesal med plads til 8 personer ligesom "Røverstuen". Her sov afdelingens yngste drenge. Interiøret var i øvrigt som på de andre sovestuer. Her var det meningen, jeg skulle have boet det første år, hvis ikke mine ældre kammerater havde intervenseret.

Enigheden:

Næste rum var "Enigheden". Det var en opholdsstue ligesom "Harmonien" nede i stueetagen. Enigheden havde dog et noget andet præg. Her var meget mere dagslys. Den lå jo på første sal. Møblerne var ret pæne. Men det var træmøbler. Stolene var beklædt med et voksduglignende materiale, der var lagt over et tyndt lag krøluld. Bordpladen havde en belægning af et hårdt hvidt plastmateriale. Her stod også et klaver. For dette rum blev også brugt som øvelokale, når eleverne var i skole eller på værkstederne. Dette klaver var et meget bedre instrument, end det, der stod i "Harmonien". Det var i al fald meget nyere. Det var et pianette. Enigheden, husker jeg, som en opholdsstue, hvor der sjældent var elever. Hvorfor det var sådan, ved jeg egentlig ikke. Rummet var nok lidt mere koldt i det, end Harmonien var. Det lignede mere en hyggelig hule. Det var vel grunden til, at i "Enigheden" kunne der stå et af Blindeinstituttets nye klaverer. Her var der ikke så mange ukyndige i klaverspil, der forgreb sig på det. Derefter fulgte et toilet. Det var maven til det, der var lige neden under i stueetagen.

Orgelrummet:

Det første rum, der var efter trappen på vestsiden af korridoren i vestfløjen, var "Orgelrummet". Der stod, som man kunne vente, det ene af Blindeinstituttets orgler. Det var her organisteleverne fik deres orgelundervisning. Når orgellæreren Goske Nielsen ikke var der, blev det brugt af organisteleverne til øvelokale. I dette rum har jeg aldrig været. Der havde jeg ikke noget at gøre.

Borgerstuen:

I hjørnet, hvor vestfløjen og nordfløjen mødtes var der et helt tilsvarende rum som Kontostuen i stueetagen, der lå samme sted. Det var en stor opholdsstue. Den hed "Borgerstuen". Den var tænkt som opholdsstue for de yngste på drengedelingen. Den blev dog benyttet meget lidt. Den var nok for stor. Møblementet gjorde den nu heller ikke attraktiv. Det var træmøbler, bestående af borde, bænke og stole. Rummet var betydelig lysere end Kontostuen. Også her stod et klaver. Som elever, der fik klaverundervisning, kunne øve sig på, når eleverne var i skole eller på værksteder. Jeg havde det andet år, jeg var på Blindeinstituttet, øvelokale her.

Det sidste år, jeg var intern elev. Blev der åbnet en lille smule op for, at de 2 køn kunne have lidt mere samkvem i fritiden. Før den tid var næsten den eneste kontaktmulighed mellem de 2 køn i fritiden haven. Men den mulighed stod ikke åben i den mørke del af året, eftersom pigerne ikke måtte være ude i haven efter solnedgang. Der blev nu givet mulighed for, at piger og drenge kunne være sammen i en opholdsstue 2 aftner om ugen i et par timer. lokalet til denne opholdsstue fandt man netop i "Borgerstuen". Det var vel ikke det mest hyggelige sted at mødes. Jeg ved ikke, hvor meget denne fælles opholdsstue blev benyttet. Det år, denne ordning blev indført, var det nemlig mit første år på præliminærkursen. Jeg kom derfor sjældent derop. Men har da oplevet, at der var nogen af begge køn i rummet. det var nu ikke noget hyggeligt sted at være. Ikke en gang selv om der var piger tilstede.

Første sal i Nordfløjen:

Første sal i nordfløjen var lidt anderledes end den var i de øvrige fløje. Her var der kun rum ud til havesiden. Til gengæld var der en meget bred gang der gik helt ud til ydervægen på gårdsiden. I denne væg var der mange vinduer. De vendte mod syd. Der var derfor masser af dagslys på denne gang. Midt på gangen førte trapperne ned til hovedporten.

Læreværelset:

Gik vi fra "Borgerstuen" den brede gang igennem, havde vi dørene på venstre hånd. Det første rum, der havde dør ud mod den brede gang, var lærerværelset. det var møbleret med et skrivebord, der stod henne ved vinduet ud mod haven, og en sofagrube, der stod på væggen ind mod "Borgerstuen". På den modsatte væg var der et skab. rummet var egentlig ikke særlig stort. det var ikke her, lærerne kunne holde møder. Det var i lærerværelset den inspektionshavende lærer holdt til. Der var på Blindeinstituttet en inspektionshavende lærer fra arbejdstids ophør kl.16,30 til sengetid kl.22,00. Hans opgave var at holde øje med drengedelingen. Hos ham skulle vi meddele, når vi gik på gaden. Han skulle også som nævnt se efter og holde orden på afdelingen. Derfor var han ikke altid på lærerværelset, når vi elever havde brug for ham. Det gav anledning til megen irritation. Vi blev især irriteret, hvis vi havde en begrundet eller måske oftere en ubegrundet formodning om, at den inspektionshavende lærer var gået på sladder hos en kollega.

Om tirsdagen havde Hr. Meyer inspektion indtil kl. 19,30. Der var dem, der påstod, at Han havde det med at have favoritter blandt eleverne. Hvis det var sådan, så hørte jeg til disse favoritter. Mange gange var jeg med i en lille gruppe, der samledes på lærerværelset hos Hr. Meyer, når vi havde spist til aften. Så lukkede vi døren og spillede kort, indtil han skulle gå. Hr. Meyer var en filur. Han kunne mundaflæse. Han kunne som følge af det stå i vinduet på lærerværelset og se, hvad vi elever talte om nede i haven. Det var ikke så godt, for det var jo ikke altid høvisk tale, vi afleverede. Det var i al fald ikke beregnet for lærerører. Så kunne han komme og citere os ordret for det, vi havde sagt.

Da jeg havde været på Blindeinstituttet et par år, blev der nogen udskiftning i lærerstaben. Hr. Ketting og Hr. Hjort gik begge af med pension. De blev erstattet med yngre folk. Den ene af dem var Svend Ellehammer. Han er omtalt andet sted. Den anden var Waldemar Påske. Disse 2 lærer repræsenterede på mange måder en fornyelse blandt lærerne på Blindeinstituttet. De gjorde en hel del for at komme i dialog med eleverne. Det blev et helt almindeligt syn at se elever sidde på lærerværelset og snakke med disse lærer, når de havde inspektion. Det gjorde jeg dog sjældent. Jeg havde vænnet mig til den afstand, der var mellem elever og lærer på Blindeinstituttet, da jeg kom derind. Den kunne jeg ikke sådan få ud af kroppen. Begge disse lærer udviklede sig senere til på hver deres felt at blive meget betydende blindesagsfolk her i landet.

Også lærerværelset blev brugt til undervisningsbrug i arbejdstiden. Hr. Ketting havde Tyskundervisning der. Det var jeg med til det andet år, jeg gik på Blindeinstituttet. Det foregik om eftermiddagen efter skoletid, og før almindelig fyraften. Hvor lærerværelset jo var i brug af den inspektionshavende lærer.

Drivhuset:

Næste dør var ind til "Drivhuset". Det var et meget lille rum. I det var der vist ikke meget andet end nogle skabe. Det var organistelevernes rum. Hver af dem havde, så vidt jeg husker, et skab der, hvor de kunne opbevare deres noder og andre materialer. Når jeg udtaler mig lidt forbeholdent, skyldes det, at der var det bestemt ikke velset, at andre end dem, rummet var bestemt for, havde adgang. Jeg var ikke en af dem. Det var vel naturligt nok at organisteleverne gerne ville have et rum helt for sig selv. Men der var et skel mellem organisteleverne og de andre elever. Dette skel havde været dybere i tidligere tid. Men der var især blandt håndværkseleverne en ikke helt ubetydelig rest af modvilje mod musikeleverne. De blev anset for at være store på det. Det tror jeg nu ikke, de var. Jeg har i al fald ikke oplevet det. Jeg kom til at høre til en tredje gruppe, der skilte sig ud fra håndværkerne og musikeleverne. Det var dem, der blev undervist ude i byen. Jeg tror, der var en tendens hos håndværkerne til at nedvurdere sig selv, og at det var den følelse, der nærede deres skepsis over for musikeleverne.

Andagtssalen:

Næste rum var Blindeinstituttets festsal. Vi kaldte den i daglig tale for andagtssalen. I gamle dage blev her holdt morgen- og aftenandagt for eleverne. De var dog for længst blevet afskaffet, da jeg var elev på Blindeinstituttet. Det var et ret imponerende rum. I alle rum på Blindeinstituttet var der højt til loftet - mindst 3 1/2 meter. Her var der endnu højere. Rummet skulle vel fremstå som et pompøst rum, der stemte sindet til højtidelighed. Her stod Blindeinstituttets andet orgel. Det brugte organisterne til at øve sig på. Men det blev også brugt ved andre lejligheder. Rummet var opfyldt af bænke. Sæderne var belagt med et sort plastiklignende materiale. Ryglænet var derimod kurveflet. Bag på ryglænet sad der bøjler, der tjente til at holde de store punktsangbøger på plads. Det har senere vist sig, at disse bænke var tegnet af den senere meget berømte Danske arkitekt "Børge Mogensen". Det er dog først blevet genopdaget i vore dage. En enkelt bänk, der ved et lykketræf er blevet bevaret, er nu blevet renoveret. Den er ført tilbage til sit oprindelige udseende. Den blev renoveret for at kunne indgå i en udstilling om Børge Mogensens arbejde. Det anede vi elever imidlertid intet om den gang. Det var de bænke, vi sad på, når vi var i andagtssalen. Andet var der ikke om dem.

Andagtssalen blev brugt til mange formål. Det var der, det foregik, når der skete noget specielt på Blindeinstituttet. De følgende afsnit handler om sådanne begivenheder:

Morgensamlingen:

Andagtssalen blev først og fremmest brugt om morgenen. Her havde Blindeinstituttet sin morgensamling, hvor der var mødepligt for de interne elever, der ikke gik i skole eller arbejdede ude i byen. Den begyndte kl.7,50. Først blev der sunget en salme. Denne blev ledsaget på orgel af en af organisteleverne, der på den måde fik mulighed for at øve sig i at ledsage menighedssang. Det må siges, at det var en yderst relevant måde at få øvet sig i det, der i fremtiden skulle blive disse unge menneskers hovedbeskæftigelse.

Derefter blev der givet beskeder, hvis der var nogen. Derefter blev der sunget en sang fra højskolesangbogen. Vi brugte en bog, der hed "Syng Danmark". Den rummede et ret beskedent udsnit af Højskolesangbogens Danske sange. Hele højskolesangbogen ville blive et værk i mange bind på punktskrift. Da der ikke var overensstemmelse mellem de sange, der stod i de sendes sangbøger og "Syng Danmark" på punktskrift, blev repetatoet derfor ret beskedent. Denne sang blev akkompagneret på det flygel, som også stod i andagtssalen. Det var kommende musikelever, der fik lov til det.

Jeg var især det første år, jeg var på Blindeinstituttet, overbevist om, at jeg skulle blive musikelev. Endnu mere forunderligt var det, at det var der mange andre, der også troede. I løbet af det andet år, jeg var på Blindeinstituttet, kom jeg dog på andre tanker. Evnerne inden for musikken slog slet ikke til. det, jeg havde klaret mig på, var min flid. Jeg tror, min drøm om at blive organist fik sit grundskud, den dag jeg blev bedt om at akkompagnere til morgensang dagen efter. jeg skulle lære en melodi fra noder. Det lod sig vel gøre. Men værre var det, at jeg skulle transponere den til en anden toneart. Det gik slet ikke. Jeg måtte skamfuld meddele, at jeg ikke så mig i stand til at spille denne morgen. Men det var vist også den begivenhed, der fik mig til at opgive tanken om at blive organist. Det var en stor lykke, at nederlaget kom så tidligt, faktisk inden jeg var begyndt. uden musikalske evner ville en tilværelse som musiker ikke være blevet lykkelig.

I december blev disse morgensamlinger gjort mere og mere festlige efterhånden som vi nærmede os julen. Det var en tradition, at alle, der spillede et musikinstrument begyndte at spille med om morgenen i december. Først på måneden var det kun de virkelig dygtige, der spillede med. Senere kom de lidt mindre dygtige med. Jeg spillede violin. Det første år, jeg var på Blindeinstituttet, blev jeg opfordret til at spille med på den sidste dag før hjemrejsen. Det ville jeg meget gerne. Jeg mødte også op med min violin. Men lige før, vi skulle sætte i gang, opdagede jeg, at den var gået ud af stemning. Jeg kunne ikke nå at få den stemt. Jeg måtte altså bare stå i baggrunden og lade, som om jeg spillede med.

Kulturelle begivenheder på Blindeinstituttet:

Andagtssalen blev brugt til meget andet end til morgensamlingerne. Det var her, vi samledes, når der skete noget særlig på Blindeinstituttet. Her samledes vi, da Hr. Ketting og Hr. Hjort havde 50 og 40 års jubilæum. Vi samledes igen, da de begge kort tid efter deres jubilæer gik af med pension.

Hvis der var foredragsholdere på Blindeinstituttet ude fra, blev deres foredrag holdt her. Jeg husker, at jeg her har hørt Ernst Jørgensen fra "Dansk Blindesamfund" fortælle om sit arbejde ved FN. Jeg har også hørt Karl Bjarnhof fortælle om sin ungdom. Det var spændende, kan jeg huske. Men han blev vist ikke særlig populær blandt lærerstaben på Blindeinstituttet ved den lejlighed. Mange af episoderne, han fortalte om, går igen i bøgerne "det gode lys" og "kølvandsstriber". En aften fik vi et foredrag om Kaj Munk. Det greb os dybt. Men igen var der denne formaning fra de voksnes side om at ære frihedskæmperne, som jeg egentlig ikke brød mig om.

Var der koncerter på Blindeinstituttet, blev de holdt her. Den gang var der en musikforening på Blindeinstituttet, der arrangerede koncerter. Jeg husker således at have hørt Johannes Val synge "Die schöne mylerin". Ja sogar en jazzkoncert med Erik Moseholms gruppe, har der været. Det var lidt kontroversielt. Den gang var jazz ikke accepteret som værende kulturel i alle kredse.

Et par gange om året var der musiksoiré på Blindeinstituttet. Det var Blindeinstituttets musikelever, der fremførte værker. Det gav dem naturligvis en mulighed for at fremføre de værker, de som led i deres uddannelse havde indøvet, for et lyttende publikum. Det var vel med til at opøve deres sikkerhed i at spille for tilhører. Det gav os andre, der var publikum, en udmærket aftenunderholdning med klassisk musik. De musikelever, der spillede strygeinstrumenter, havde under violinlæreren Lavard Frisholms ledelse dannet et kammerorkester. Det blev meget uelskværdigt af nogen kaldt jammerorkestret. Det var nok uretfærdigt. Men skjules kan det ikke, at dette orkester havde en klang, jeg ikke har hørt andre steder. Dette orkester medvirkede også et par gange ved disse soiréer. Jeg husker, de spillede en klaverkoncert af Carl Dieters von Dietersdorf med Niels Eskjær som solist.

levunderholdningerne:

Men det, jeg måske husker bedst, var den månedlige lørdagsunderholdning. Vi samledes kl.19,00 i Andagtssalen. Så blev der præsenteret et ganske righoldigt program, hvor det var Blindeinstituttets egne elever, der stod for underholdningen.

De blev i tur og orden præsenteret af en komfranche, der vittigt og muntert lagde op til det næste nummer. De første år, jeg var elev på Blindeinstituttet, var denne post som en selvfølge givet til Niels Eskjær. Sådant som jeg husker det, var der blandt eleverne masser af talenter. Vi har jo nok også været et ret taknemmeligt publikum. Det var underholdning af enhver slags, sang, musik, recitation, oplæsning, sketcher og meget andet. En gang eller to, medens jeg var elev, var det lærerne, der stod for underholdningen. De kunne sandelig også andet end blot at undervise. Her slog de virkelig gækken løs. Et af de numre, jeg husker, var da harmonikalæren Erik Rønne lagde sig på ryggen på et bord med sin harmonika. Så satte klaverlæren Egi Harder sig og spillede på harmonikaens klaviatur, som var det et klaver. Det gjorde han oven i købet helt udmærket. Erik Rønne spillede bassen til. Succesen var hjemme.

Det skete, at der blev arrangeret talentkonkurrencer med publikumsafstemning om det bedste nummer. I sådan en, har jeg sandelig optrådt. Det var sammen med Ole Jørgensen og Poul Åved. Det var nu først efter kraftig opfordring, vi meldte os. Til den tilstundende underholdningskonkurrence havde der meldt sig meget få interne drenge. Det prøvede vi så på at råde bod på. Vi vandt ikke. Men det var da helt sjovt at være med. Vi optrådte som gårdsangere. Det er jo taknemmeligt. Når man laver en parodi på gårdsangere, kan man rolig udstille sin egen talentløshed. Det gjorde vi. Det er den eneste gang, jeg offentligt har optrådt som violinspiller. Der findes heldigvis ingen båndoptagelser af dette nummer.

Violinburet:

Ved siden af andagtssalen var der et lille rum. I det var der nogle skabe. Hvor vi, der spillede violin, opbevarede vore instrumenter. Der ud over var der et bord og et par stole. Dette rum havde foruden dør ud til gangen også dør ind til andagtssalen. Det kunne altså også benyttes som solistværelse, når der foregik noget kunstnerisk i andagtssalen.

Den ny opholdsstue:

Derefter var der i nordfløjen 2 små lokaler, som før jeg kom på Blindeinstituttet, blev brugt til kontorer. Men så flyttede administrationschefen ud fra Blindeinstituttet og fik lokaler i en villa på Gl. Kalkbrænderivej. Derefter blev rummet gjort til opholdsstue. Det var ikke noget hyggeligt rum. Der var så højt til loftet i forhold til rummets størrelse. Der var ingen gardiner eller tæppe på gulvet. Der var stenvægge, gipsloft, trægulv og træmøbler. Derfor var der en meget ubehagelig akustik derinde. Det elektriske lys var heller ikke just hyggebelysning. Det var en kuppel i loftet. Jeg brød mig ikke om disse rum og kom der meget sjældent.

Kontorerne:

I den østlige ende af den store gang i nordfløjens første sal var der en trævæg med en solid dør. Den førte ind til Blindeinstituttets administration. Når vi var Kommet indenfor døren, kom vi ind i en forgang. Her stod et par sofaer, ventende elever kunne sidde i. Her var der 3 døre, der alle førte ind til kontorer. Til højre for indgangsdøren ved enden af forrummet var Fru Holms kontor. Hun var Blindeinstituttets bogholder. Jeg husker hende som en meget flink dame. Men hende havde vi elever ikke meget at gøre med.

I hjørnet mellem Blindeinstituttets nord og østfløj havde forstanderen sit kontor. Det var et stort hjørnekontor med vinduer både ud til den almindelige have og ud til nonnehaven. Her mødte vi op, når der var alvorlige ting på dagsordenen for os. Det var vel især, når der var fremtidsplaner, der skulle afklares, eller når der var ønsker om mere eller anden undervisning. Så søgte vi foretræde for forstanderen. Det var, som jeg husker det, altid om eftermiddagen, forstanderen tog imod. Men det var måske, fordi jeg i de år gik i skole om formiddagen. Medens vi ventede på, at det blev vores tur, sad vi uden for hans kontordør i en sofa. Forstanderens kontor var stort og lyst. Det lignede vel et almindeligt chefkontor. Men møbleringen af kontoret husker jeg ikke.

Mellem forstanderens og Fru Holms kontorer havde Fru Jensen sit kontor. Hun var forstanderens sekretær. Hun var vel en slags førstedame i Blindeinstituttets administration. Jeg lærte først Fru Jensen at kende, da jeg var blevet ekstern elev. Da fik vi udbetalt lommepenge. De skulle også dække vore huslejer, som vi betalte for at bo på møblerede værelser ude i byen. Men lommepengene skulle ikke dække vort indkøb af tøj. Når vi syntes, vi trængte til nyt tøj, gik vi op til Fru Jensen for at få en rekvisition på det tøj, vi mente, vi havde brug for. Denne rekvisition var ikke altid lige let at få. Fru Jensen var ikke sådan at bide sker med, når hun var i det humør. Den gang skulle staten også spare. Det var Fru Jensen ofte meget bevidst om. Skatteydernes penge skulle ikke gå til pjat. Ønsker om at få nyt tøj, kunne ofte blive rubriceret som pjat, hvis de for ofte blev fremsat, eller de var for vidtgående. Det var uklogt at gå derop i marts måned. Den gang gik statens regnskabsår fra 1. April til 31. Marts. I marts var der en meget stor risiko for, at den bevilling, der var til tøj til de eksterne mandlige elever, var brugt op. Så var der jo ikke noget at gøre. Men vi kunne også risikere, at Fru Jensen havde sat sig i hovedet, at vi ikke havde brug for nyt tøj. Så var der heller ikke noget at gøre. Til andre tider var hun i bedre humør. Så fik vi rekvisitionerne uden protester. Når det skete, skyndte vi heldige os ned i Kontostuen og videregav det glade budskab, at Fru Jensen var i godt humør i dag. Det lokkede jo straks andre op på kontoret for at slå hende for nyt tøj.

Benja:

For enden af forgangen i et lille bur med vindue ud til haven, stod Blindeinstituttets omstillingsbord. Det var et gammeldags snorebord med 4 centralledninger og 25 lokalledninger. Det blev passet af Benjamin Hansen. Han blev nu aldrig kaldt andet end Benja. Han var en lille mand. Vanskabt var han også. Han havde en ret beskeden synsrest. Han var ugift. De, der skulle uddannes til telefonister, begyndte hos Benja. her lærte vi grundreglerne ved at passe et snorebord og at ekspedere ved et omstillingsbord. Hvis vi klarede denne første test, blev vi sendt ud til andre blinde instruktører ude i byen, der passede større omstillingsborde med mere trafik. Der fandt den egentlige oplæring til telefonist sted.

Benja havde jo nok sine favoritter. Dem hørte jeg af en eller anden grund til. Jeg besøgte Benja af og til i hans lejlighed i Viborggade. Det foregik lørdag eftermiddag. Det var meget hyggeligt at komme i et privat hjem. Det var jo yderst sjældent, vi, der ikke havde vores familie i København, havde mulighed for det. Men det var yderst ulovligt. Blev det opdaget, kunne det medføre bortvisning. Jeg sagde derfor ikke, det rigtige, når jeg gik for at besøge Benja. Jeg klarede min oplæring hos Benja i den tid, der gik fra vi havde afsluttet vores præliminæreksamen til vi rejste hjem på sommerferie. Det var vist ikke meget mere end en uge. Det Benja nok mest brændte for, var "blindes amatørteater". Det var blevet stiftet nogle år, før jeg kom til blindeinstituttet, med Benja som formand. Denne post beholdt han til sin død. Benja var noget af en ildsjæl. Han drev amatørteatret frem til en betydelig standard. Det angagerede en masse dygtige blinde som amatørskuespillere og viste, at mange blinde gik rundt med et betydeligt dramatisk talent inde i sig. Benja var af den opfattelse, at ved at spille amatørteater, udviklede blinde en meget friere adfærd, der var med til at mindske den synlige forskel mellem blinde og seende. Benja var på dette punkt forud for sin tid. Det er ikke så mange år siden, vi her i landet begyndte at give blinde systematisk oplæring i kropssprog. Amatørteatret holdt deres prøver på Blindeinstituttet de første par år, jeg var elev der. Så blev "Dansk Blindesamfunds" hus i vandløse taget i brug. Så fik teatret mulighed for at få lokaler der. Det var først, da jeg blev ekstern elev, jeg stiftede nærmere bekendtskab med amatørteatret. Da begyndte jeg at komme til deres forestillinger. De blev holdt i "Dansk Blindesamfunds" selskabslokaler i Bogensegade 4. Her kom interne elever ikke, da jeg var ung elev. Det var fester for voksne. Det tror jeg ikke, vi kunne have fået udgangstilladelse til.

Harders værelse:

Det sidste rum, der havde dør ud til den store gang, var "Harders værelse". Det var et rum, der næsten helt var opfyldt af 2 flygler. Vinduerne vendte ud til gården. Rummet lå i de indre hjørne mellem nord og østfløjen på første sal. Her blev der givet undervisning i klaverspil. Der var 2 klaverlærere på Blindeinstituttet. Organisteleverne fik undervisning af Egil Harder. Han prøvede den gang på at slå sig op som koncertpianist. Jeg har i al fald været til en af hans koncerter i Odd Fellowpalæet. Harder er nok i dag mest kendt for 2 melodier, han har sat til kendte Danske digte. Den ene er til "Den blå anemone" af Kaj Munk. Den anden er til "Juletræet med sin pynt" af Mogens Lorenzen. Det er begge meget fine melodier. Jeg fik aldrig Harder som lærer. Så vidt kom det aldrig med mig inden for musikken. Derimod gik jeg til klaverundervisning hos Fru Rytzau. Navnet er kendt i blindehistorien. Hun var datter af en tidligere forstander på Refsnæsskolen. Hun underviste os, der spillede klaver, men som ikke skulle være, eller endnu ikke var begyndt på et egentligt organiststudium. Hun var en yderst elskelig dame. En dygtig pædagog var hun også. Hun besad en meget stor tålmodighed hvilket i høj grad kom mig til gode. Jeg har de aller bedste minder om mine klavertimer hos hende. Jeg sluttede min klaverundervisning, da jeg begyndte på præliminærkursen. Jeg skønnede, at jeg nok ikke ville få tid til klaverspillet. Det viste sig i aller højeste grad at komme til at holde stik.

Vævestuen:

I stuetagen lige under kontorerne lå vævestuen. Den optog altså en hel del plads. Jeg ved meget lidt om vævestuen. Der har jeg virkelig aldrig været. Men jeg ved, at der den gang blev uddannet vævere på Blindeinstituttet. Men det var ikke et fag, jeg nogen sinde havde i tankerne som en fremtidsmulighed for mig. Derfor interesserede denne gren af Blindeinstituttets virksomhed mig meget lidt. En af lærerne på vævestuen var Fru Hauswald. Hun var en flink dame. Men jeg lærte hende egentlig først at kende, efter, at jeg var blevet udskrevet fra Blindeinstituttet. Hun var nemlig med som hjælper på en af Waldemar Påskes ferierejser til "Den Liguriske riviera" i Italien i 1963.

Pigeafdelingen:

Stueetagen i østfløjen var pigeafdelingen, hvor drengene ikke måtte komme. Pigerne måtte heller ikke komme på drengedelingen. Jeg var, det andet år jeg var elev på Blindeinstituttet, blevet valgt til kasserer i "Den interne elevforening". Denne havde både drengene og pigerne som medlemmer. Det var en af mine opgaver at opkræve kontingent til foreningen. Det kunne være et ret så besværligt arbejde at få kontingenterne fra drengene. Alle var skam fulde af gode viljer. Men de havde altså ikke lige pengene, når jeg kom og ville kræve kontingent af dem. Til gengæld kom de så ofte med dem, når jeg ikke havde skrivetøjet ved hånden. Anderledes var det med pigerne. Jeg gik over på pigeafdelingen og satte mig i en af deres opholdsstuer den første i måneden eller lige omkring denne dato. Det krævede tilladelse fra den inspektionshavende lærer at få lov til at gå derover. Men den havde jeg nu aldrig problemer med at få. Jeg havde trods alt et lovligt ærinde derovre. Når jeg satte mig i deres opholdsstue, kom de strømmende til og betalte pligtskyldigt deres kontingent. Det gjaldt dem alle. Det hele var overstået på en times tid. Det var de eneste besøg, jeg har aflagt på pigeafdelingen i de 3 år, jeg var intern elev. Der var ikke mulighed for megen flirt i forbindelse med disse besøg. Flirt var kun mulig i haven, og det var endda kun i yderst begrænset omfang.

Anden fortsættelses klasseværelse:

Første sal i østfløjen var skolegangen. Efter kontorerne, der jo vendte ud mod "nonnehaven", var der en trappe ned til pigeafdelingen og op til tagetagen i østfløjen. Det første rum herefter i samme side var et klasselokale. Det var "anden fortsættelsesklasse", der holdt til der. Det var et middelstort lokale med vinduer ud til Nonnehaven. Det rum var der ikke noget mærkværdigt ved. I rummet stod skolebordene i hesteskoform. Det er næsten det eneste jeg husker om dette lokales udseende og møblering.

Blindeinstituttet var den gang først og fremmest det sted, hvor blinde blev uddannet. Men der var også en slags efterskole for de elever, der kom fra Refsnæsskolen. Den varede i 2 år - i al fald for dem, der gik i blindeklasse. Vi var opdelt i klasser efter årgang. Første år, vi var på Blindeinstituttet, gik vi altså i første fortsættelsesklasse. Det næste år i Anden fortsættelsesklasse. De svagsynede havde kun 1 klasse. Jeg husker min tid i anden fortsættelsesklasse som en tid, hvor vi egentlig bestilte meget lidt. Lærerne brugte megen tid på at læse højt for os.

Frk. Dyhr var vores dansklærer. Hun læste mange relevante bøger for os. Bøger som nu er klassikere. Jeg husker, at hun både læste "fiskerne" af Hans Kirk, og "fugle omkring fyret" af Jacob Paludan. Det var bøger, som den gang ikke var overført til punktskrift. Bøger til blinde var den gang udelukkende punktbøger. Det var først i 1955, at Nota begyndte at producere lydbøger. Men de var meget få, og det krævede en båndoptager at læse dem. Blindeinstituttet havde ingen båndoptagere, og det havde vi elever heller ikke. En båndoptager var en meget dyr sag. Som langt oversteg de fleste blindes økonomiske formåen at anskaffe sig.

Men vi bestilte da også noget i Frk. Dyhrs timer. Jeg husker, at vi skrev stile. grunden, til at jeg husker dem, var, at Frk. Dyhr som den eneste af mine dansklærer gennem tiderne har ydet mine skriftlige arbejder en smule anerkendelse. Skriftlige arbejder var ellers ikke min stærkeste side. Hun roste min evne til at lave overgange i mine stile, så teksten kom til at hænge naturlig sammen. mere ros var det som end ikke. Men lidt ros er da bedre end ingen.

Hr. Ketting læste ikke højt for os. Ham havde vi i regnskabsregning. Det fag var vi alle enige om, var umådelig kedelig. Men siden har det jo vist sig, at det vi lærte i disse timer, slet ikke var nær så irrelevant, som vi den gang syntes det var. Jeg har gennem mit snart lange liv bestridt en række hverv som kasserer i diverse foreninger. til det brug var den grundviden om regnskabsføring, vi fik, i Hr. Kettings timer yderst nyttig. de skriftlige opgaver lavede vi på punkttavler. de var udformet specielt til dette formål. På dem var det let at stille tallene i kolonner lige under hinanden.

Hr. Hjort læste derimod for os det meste af tiden i hans timer. det var vist kirkehistorie og samfundslære, han underviste i. Dette stof var han snart færdig med at gennemgå - lektier og overhøring var der ikke noget af hos ham - så læste han højt for os. det, han læste, kan på ingen måde betegnes som andet end morskabslæsning. Det var sjove bøger af en betydelig ælde. Jeg tror, mange af dem var skrevet ved forrige århundredskifte. Det var altså meget lidt vi bestilte i dette skoleår. Det gav stor og hurtig tilvænning. Det blev derfor en brat opvågning, da jeg det tredje år, jeg var på Blindeinstituttet, begyndte på præliminærkursus ude i byen, hvor arbejdspresset var meget stort.

Men dette klasselokale brugtes til meget andet uden for skoletiden. I dette lokale gav Hr. Hjort undervisning i Engelsk for begyndere. Dette fag var frivilligt. Men det havde stor søgning. Det var vist ikke meget, vi nåede at få lært. Jeg husker i al fald, at jeg havde problemer med at læse Engelsk, da jeg begyndte på præliminærkurset. Vi havde læst Engelsk i en begynderbog, hvor der var lydskrift. Længere var vi ikk kommet.

Da jeg gik på præliminærkursus fik vi vores matematikundervisning på Blindeinstituttet. den foregik også i dette lokale. Det var Folke Johansen, der underviste os. Her fik han virkelig mulighed for at demonstrere, at han var en stor pædagog. Jeg lærte faktisk så meget matematik, at jeg fik en for mig yderst tilfredsstillende karakter i dette fag til min præliminæreksamen. en af de ting, Waldemar Påske ret hurtigt tog op, da han begyndte som lærer på Blindeinstituttet, var avislæsning. Det foregik også i "Anden fortsættelse", som lokalet i daglig tale blev kaldt. Vi samledes 2 gange om ugen

efter arbejdstid mellem kl.16,30 og 17,30. Påske tog forskellige aviser med og læste op fra dem. Han valgte jo nok selv stoffet ud. Men der var lidt af hvert. Foruden nyheder, politisk stof osv., læste han gerne op fra "at tænke sig" i Politiken. Han var en stor fan af Bo Bojesens tegninger. Dem gennemgik han for os og gjorde det glimrende. Det hændte, at han tog udenlandske aviser med, så vi også kunne få en ude fra set vinkel på verdensbegivenhederne. Avislæsning var noget helt nyt. Det var der ingen, der havde gjort før. Aviser og avisstof var en helt ukendt verden for os elever, som vi her blev introduceret i. Jeg var en af dem, der var meget glad for disse timer.

Folke Johansens kontor:

Næste rum var Folke Johansens kontor. Det var et meget lille rum. Jeg husker egentlig ikke hvordan det var møbleret. det var et meget smalt rum med døren ud til skolegangen i den ene ende og vindue ud til Nonnehaven i den anden. Jeg har vist kun været der inde, de få gange, jeg skulle have udstedt en udgangstilladelse. Det var Folke Johansen, der udstedte dem. En udgangstilladelse var et stykke papir, der hjemlede indehaveren ret til at komme hjem til Blindeinstituttet efter kl.22,00. Den gjaldt kun 1 gang. Næste gang, vi skulle på besøg ude i byen og ikke kunne være tilbage til kl.22,00, måtte vi pænt bede om en ny udgangstilladelse. Der var mange restriktioner omkring at få en udgangstilladelse. Vi var jo mindreårige. Der blev ført en liste over de personer, vore forældre havde givet tilladelse til, at vi måtte besøge.

Det var også et problem at få tilladelse til at være ude længe nok. Et almindeligt familiebesøg om lørdagen, sluttede jo sjældent før klokken var mellem 22,00 og 23,00. Derefter var der hjemturen med sporvogn og eller S-tog. Men det var vanskeligt at få en udgangstilladelse til senere end kl.23,00. Det var derfor ikke altid helt let at overholde den tid, der på udgangstilladelsen var angivet for, hvornår vi skulle være tilbage. Dørene blev låst kl.22,00, så der var ingen vej uden om, at ringe på ved hovedporten for at tilkalde nattevagten, så vi kunne blive lukket ind. Nattevagten havde en liste liggende på lærerværelset, hvor han holdt til, når han ikke var ude på sine natlige runder i hele huset, med navne og jernkomstidspunkter for de elever, der havde udgangstilladelse. Det var ikke lykken at komme hjem, når nattevagten var på runde. Så måtte vi pænt vente, til han var tilbage. De tog det normalt meget roligt, hvis vi kom for sent hjem. De sagde ikke noget, og sagen gik ikke videre. Kun en enkelt gang, har jeg oplevet en nattevagt, der kom med bebrejdelser, da jeg som sædvanlig var for sent på det. men heller ikke han indberettede mig.

Svagsynsklassen:

Sidste rum på venstre side af skolegangen var svagsynsklassen. Det var det største klasseværelse. Der var kun 1 svagsynsklasse. De fleste svagsynede var i gang med et eller andet efter det første år på Blindeinstituttet. De kunne være kommet i lære, eller kommet i arbejde som arbejdsdreng på en fabrik. De kunne også være flyttet hjem til deres forældre, hvor deres videre uddannelse eller arbejdskarriere skulle foregå. Jeg havde i al fald det første år, jeg var på Blindeinstituttet, dette rum som øvelokale, når jeg øvede mig i violinspil. Det skete om eftermiddagen efter skoletid, hvor svagsynsklassens lokale ellers var ubenyttet. Jeg tror ikke, at lydforholdene i dette rum var optimale. Det betød dog mindre, for det var mit violinspil bestemt heller ikke. Det var også i dette lokale, der blev givet undervisning i Esperanto. Det skete i vinteren det første år, jeg var på Blindeinstituttet. Der var undervisning 1 gang om ugen i et par timer om aftenen. Denne undervisning havde en forbløffende stor søgning, selv om den var helt frivillig. Folke Johansen var ivrig esperantist og agiterede angageret for dette sprogs udbredelse, som han mente netop blinde ville kunne have speciel glæde af. Jeg har dog en mistanke om, at mange deltog, fordi der her var en helt legal mulighed for at være sammen med det andet køn i en del af fritiden, hvor de to køn ellers ikke måtte træffes. Det var vel ikke derfor jeg deltog, men jeg havde bestemt heller ingen indvendinger mod, at vi her kunne træffe sammen med pigerne uden for skoletiden og uden at være nødt til at gå udendørs.

Det andet år, jeg var på Blindeinstituttet, blev der arrangeret en bordtennisturnering. Den foregik også i dette klasselokale. Den blev arrangeret af en gruppe elever. Vi havde ingen rigtige bordtennisborde, så vi satte bordtennisnettet op på de eksisterende borde og spillet på dem, selv om de var særdeles uegnede. De var bl.a. Alt for smalle. Disse borde var svære at ramme. Det gav vel heller ikke det helt rigtige spil, når vi ikke kunne udnytte den fulde bordbredde.

Det første år, jeg var på Blindeinstituttet, kom der en barber og klippede os. Han hed Sabroe. Han havde forretning i Willemoesgade. Han kom 1 gang om måneden mener jeg at kunne huske. Han brugte også svagsynsklassen som barbersalon, når han var der. Det var hyggelige aftner. Han var en munter mand, der underholdt alle os, der sad og ventede på at blive klippet. Det var bestemt ikke alle de historier, der sådan en aften blev fortalt, der var stuerene. Ordningen blev lavet om. Det blev i stedet ordnet sådan, at vi, når vi ønskede at blive klippet, fik udstedt en billet af Folke Johansen. Med den gik vi op til Grønskøvs barbersalon. den lå oppe i Classensgade nær Østerbrogade. På den måde kunne vi blive klippet, når vi havde brug for det, og lærte samtidig selv at opsøge den service, vi ønskede. Grønskov gik i øvrigt for at være en bedre barber end Sabroe. Om det er rigtigt, ved jeg ikke.

Kortet over Østerbro:

I enden af skolegangen var der et vindue. Det gav dagslys på skolegangen. udsigten fra dette vindue var ikke imponerende. Lige under vinduet var det flade tag, der dækkede den tilbygning, som forenede østfløjen med sydfløjen. Det eneste, man ellers kunne se ud af dette vindue var sydfløjen. Inde på gangen, men under vinduet blev der på et tidspunkt opstillet et

sindrigt konstrueret kort over det indre Østerbro. Kortet var et bord på 4 ben. Bordpladen var en kasse som indeholdt den nødvendige elektronik. Overfladen af bordet var selve kortet. Det var følbart. Husene var angivet med trækklodser. Andre topografiske ting var angivet på andre måder. Men således, at de var følbare og kunne skelnes fra andre signaturer. Det virkelig sindrige ved kortet var, at der rundt om på kortet var anbragt trykknapper. De var sat på strategiske steder. Steder det kunne være nyttigt for eleverne selv at kunne finde frem til. Det kunne f.eks. være Store og Lille Triangel, Fælledparken, Lange Linie osv. Ude i siden af kortet var der et panel med en fortegnelse i punktskrift over de steder, der var forsynet med trykknapper. Når vi skulle finde frem til en lokalitet på kortet, fandt vi den på panelet og aktiverede det der med et tryk på en knap. Så ville den tilsvarende knap på kortet give lyd, hvis den blev trykket ned. Det kort fandt jeg overordentlig nyttigt. Det har jeg brugt, når jeg skulle forklare nye elever, hvordan de fandt frem til lokaliteter på Østerbro.

Sangstuen:

Over for svagsynsklassen var der et musikrum. Det blev brugt som øvelokale for musikeleverne. Men her blev der også givet undervisning. Organisteleverne havde nogle af deres undervisningsfag i dette lokale. Vi drenge, der gik i skole på Blindeinstituttet, havde et fag i 1 time om ugen, der hed fællessang. Det foregik i dette lokale. Hvorfor pigerne ikke deltog i denne undervisning, ved jeg ikke. Det var nok det mest upopulære fag, vi overhovedet havde. Det var ikke et valgfag. Det blev da heller aldrig benævnt på anden måde end som fællestvang. Vi elever ville ikke synge. Hvorfor vi ikke ville det, er nok lidt svært at gøre rede for i dag. Men den Danske sangskat var for os at se noget af det mest umoderne, der fandtes. Det kunne unge mennesker virkelig ikke bruge deres tid på, syntes vi. Vi havde en lærer til vores time i fællessang. Han hed Seghalt. Han sled med os i et halvt år. Men få os til at synge, kunne han ikke. Så gav han op og begyndte i stedet i det meste af timen at læse romanen "Røde Orm" højt for os. Det faldt unægtelig i meget bedre jord hos os.

Første fortsættelsesklasse:

Næste rum var igen et klasseværelse. Her holdt "første fortsættelsesklasse" til. Rummet var også et middelstort rum. I "første fortsættelsesklasse" sad vi enkeltvis ved nogle særlige skoleborde. De var brunmalede. Gamle og ramponerede, var de også. Det tog vi os nu ikke særlig meget af. Vi tog forholdene, som de nu en gang var. Disse borde var næppe fra begyndelsen beregnet til at være inventar i en blindeklasse. De var nemlig forsynet med holdere til blækhus. Disse var dækket af et metallåg. Her gik jeg i skole det første år, jeg var elev på Blindeinstituttet. Dette år var i modsætning til det andet skoleår på Blindeinstituttet et meget godt år rent skolemæssigt. Vi arbejdede flittigt og lærte meget.

Vi havde Folke Johansen i en række fag. Han var en meget dygtig og meget krævende pædagog. I første fortsættelsesklasse lærte vi virkelig noget. På Refsnæsskolen havde de ikke gjort mege ud af at lære os hovedregning. Det kan godt undre, for hovedregning er i al fald noget, blinde kan have stor glæde af i hverdagen, uanset hvilken uddannelse vi får. Det tog Folke Johansen sig på at rette op på. Det lykkedes. Men det første halve år, vi gik i denne klasse, rørte vi hverken regnebog eller regnetavle. Jeg er ham dybt taknemmelig for de færdigheder, jeg fik lært det år.

Foruden regning havde vi Dansk, historie, fysik, og andre naturfag. Som dansklærer havde vi Frk. Dyhr. I naturfag havde vi Folke Johansen. De er begge to skildret andet sted. Men det var dygtige og effektive lærere. I deres timer bestilte vi en masse og lærte meget. Vi havde også verdenshistorie. Det var med Hr. Hjort. Han var ikke verdens flittigste lærer. Han brugte en del af timerne til højtlesning. Dog ikke helt så megen tid, som i "Anden fortsættelsesklasse".

Om aftenen eller i weekenden brugte vi, der havde en synsrest, tit dette klasseværelse til at spille bordtennis i. Så rykkede vi skolebordene sammen og satte bordtennisnettet op på dem. På den måde fik vi et bredere bord at spille på, end vi havde haft i svagsynsklassen. Men det blev alligevel et sjovt spil. Dels var der naturligvis det problem, at vi med det svage syn, vi var i besiddelse af, havde vores problemer med at se bolden. Når det skete, var det svært at se, hvordan den skulle styres. Men bordene havde også forskellige niveauer. Det hændte altså, at vi ramte en bordkant. Så tog bolden en helt uberegnelig bane. Det skete også, at vi ramte lågene til blækholderne på bordene. De var jo af metal. Så opførte bolden sig igen helt anderledes. Men det var jo ens for begge parter. Dem, jeg spillede med, så ikke godt nok, til at de kunne udnytte bordenes mangler til egen fordel.

Det kan måske undre i dag, at vi elever med synsrest spillede bordtennis. Men det lod sig gøre. Bolden giver en lyd, når den rammer bordpladen. Denne lyd kunne jeg i nogen grad udnytte til at beregne, hvor bolden ville komme. Nogle af os ville så gerne dyrke boldspilssport, hvor der var mulighed for at spille mod andre. Men muligheder for det fandtes ikke. Goalballspillet kom først til Danmark i tresserne. Showdown kom først til landet i firserne. Boldspil var således ingen mulighed. Det savnede vi.

Telefonstuen:

De næste 2 rum var oprindeligt kontorer. Men da administrationschefen rykkede ud på Gl. Kalkbrænderivej, blev lokalerne ledige. De blev så, efter at de i et par år var blevet brugt til andre formål, indrettet til telefonstue. Her blev Blindeinstituttets nye telefonanlæg opstillet. Det bestod af et snorebord med 8 centralledninger og 50 lokalledninger. Der var blevet truffet aftale med Døveinstituttet, som var nabo til Blindeinstituttet, om at deres telefontrafik gik over Blindeinstituttets omstillingsbord. Der var ved siden af snorebordet et moderne automatbord med følbare stifter i stedet for lamper. Der var en mulighed for at switche mellem de 2 bordtyper alt efter behov. Det var alt sammen etableret for at forbedre telefonistuddannelsen på Blindeinstituttet.

Jeg fik pålæg om at passe dette bord i en periode. Det var i 1960. Benja var blevet sygemeldt for længere tid. Jeg var arbejdsløs telefonist og endnu elev på Blindeinstituttet. Det var derfor naturligt, at pålægge mig at vikariere. Det havde jeg heller ikke noget imod. Det var trods alt bedre at have noget at lave, selv om det altså var uden løn, end slet intet at have at gøre. Jeg frygtede imidlertid, at jeg i tilfælde af, at Benja måtte forlade sin stilling, ville få jobbet tilbudt. Men jeg var ikke interesseret i dette job. Jeg havde været elev på blindeinstituttet. Der ville jeg ikke ansættes. Jeg frygtede for, at jeg så i al fremtid af personalet ville blive ved med at blive betragtet som elev. Jeg forlod det så snart, der bød sig en lejlighed. Tanken om at få Blindeinstituttet som arbejdsplads bød mig virkelig imod. Jeg syntes på det tidspunkt, at jeg havde været længe nok på Blindeinstituttet. Nu ville jeg opleve noget andet.

Der kom ofte kammerater ind til mig for at snakke. Det havde jeg intet imod. Jeg sad jo helt alene bag en lukket dør uden andet end telefonkontakt med andre folk. Om eftermiddagen var der meget lidt trafik på omstillingsbordet. Det var lidt kedeligt. Jeg tror også nok, at kammeraterne ofte benyttede lejligheden til at ringe gratis inde hos mig. Det måtte de imidlertid ikke. Jeg fik flere gange henstillinger om, at jeg ikke måtte have gæster i telefonstuen. Disse henstillinger "glemte" jeg.

Den sidste måned, jeg vikarierede på Blindeinstituttet, havde jeg en elev. Det var en lidt underlig situation. For jeg var nogle måneder før blevet fyret fra et job som telefonist, jeg ikke kunne klare. at dette job var umuligt at passe for blinde, havde jeg ikke haft held til at overbevise ledelsen på Blindeinstituttet om. min elev var en dame fra Ålborg. Hun hed Gudrun Larsen. Hun skulle lære at passe et automatbord, da hun havde fået et job på en fabrik i Ålborg som telefonist. Det skulle jeg lære hende, selv om jeg aldrig havde lært det selv. Det gik. Hun var en hyggelig dame, som jeg trivedes godt med.

Det andet rum, rummede telefonanlæggets krydsfelt. Det var helt fyldt op med ledninger. Sådan så det ud, når teknikkerne var der og døren der ind stod åben.

Knasten:

Blindeinstituttet havde også en anden sal. Den hed aldrig andet i daglig tale end Knasten. Det var en udnyttet tagetage. Fælles for alle rummene på denne etage var de skrå vægge og de små vinduer. De følgende rum, der her er beskrevet, lå alle i denne tagetage.

Skomageriet:

Længst mod syd i vestfløjen var Skomageriet. Det var endnu i brug de første par år, jeg var elev på Blindeinstituttet. Jeg kan i al fald huske to elever, der var i lære der oppe. Ingen af dem blev vist færdige med deres uddannelse som skomagere. Ingen af dem kom i hvert fald til at udøve faget. Det var et fag, der var under afvikling. Det var i Skomageriet, vi skulle pudse vore sko om morgenen. Vi skulle dog kun pudse vore egne sko. Tidligere, blev det fortalt, skulle håndværkseleverne pudse musikelevernes sko. Det blev husket af de gamle blinde, der havde været håndværkselever den gang, med stor bitterhed. Men den skik var da heldigvis blevet afskaffet, da jeg blev elev på Blindeinstituttet. skomagerværkstedet blev ledet af mester Hermansen. Da Skomageriet blev nedlagt, fik han andre opgaver. Det var f.eks. Ham, der tog med os, når der skulle købes tøj til os interne drenge. Tøjet blev købt i en tøjforretning, der lå på Nørre Voldgade. Den hed Trostrup så vidt jeg husker. Sko blev købt i en skotøjsbutik, der lå i Viborggade eller Århusgade.

Kurvemageriet:

På den anden side af trappen ned til drengeafdelingen. Lå Kurvemageriet. Det har jeg ingen oplevelser med. Jeg har aldrig været håndværkselev på Blindeinstituttet. Det var her, kurvemagereløverne arbejdede. Værkstedet var stadig i fuld gang, da jeg var elev på Blindeinstituttet. En af mine klassekammerater blev faktisk uddannet her. Det blev ledet af Ingvard Nielsen. Han var blind. Han har jeg kun oplevet meget lidt. Men det jeg husker om ham, var, at han forekom mig at være en meget flink mand. Han var formand for DBS' repræsentantskab. Men på det tidspunkt, da jeg blev medlem af det, var han trådt ud.

Børstenbinderiet:

Reststen af nordfløjen var oprindelig brugt som børstenbinderværksteder. De var delt i 2 rum. Det nærmest Kurvemageriet blev brugt til oplæring af dem, der skulle have en egentlig håndværksmæssig oplæring i børstenbinderi. Her var der 2 lærere. Den ene var Mester Odder. Han var værkstedsleder. Han var en høj og kraftig mand. Jeg kendte ham egentlig ikke. Han blev brugt som opråber til det årlige bankospil, som "blindes skakklub" og "blindes amatørteater" i fællesskab arrangerede i selskabslokalerne i Bogensegade 4. Det skete kun 1 gang om året i løbet af efteråret. Som opråber var han rigtig god. Han kunne bevare roen, når der var optræk til protester blandt deltagerne. Så var han der ud over hyggelig og slagfærdig. Hvordan han var som mester og lærer, ved jeg ikke.

Den anden lærer på Børstenbinderiet var Michel Simonsen. Han var en rigtig rar mand. Han var helt blind. Da Børstenbinderiet blev nedlagt på Blindeinstituttet i forbindelse med flytningen til det nye blindeinstitut på Rymarksvej, forblev han på Blindeinstituttet. Han fik andre opgaver. Han var således lærer i punktskrift, da jeg var under uddannelse som programmør i 1969. Michael Simonsen var også aktiv i "Dansk Blindesamfunds" Københavnskreds, hvor han sad i bestyrelsen. Jeg lærte ham først at kende, da jeg også blev medlem af denne bestyrelse.

Abeburet:

Børstenbinderiet var som nævnt delt i 2 rum. Det andet rum, det østligste hed "Abeburet". Her havde, så vidt jeg ved, de elever, der endnu gik i skole, i tidligere tid bundet børster om eftermiddagen. Det var før værkstederne blev etableret i kælderen under Hilmanns ledelse. I min tid på Blindeinstituttet stod rummet ubrugt – eller næsten ubrugt - hen. Her gav Lavard Frisholm violinundervisning. Der var derfor stillet et klaver derop. Meget andet var der vist ikke i dette ret store rum.

Jeg spillede den gang violin uden større succes. Frisholm var slet ikke tilfreds med min indsats. Det var der heller ingen grund til. Selv om jeg var ret flittig og egentlig godt kunne lide at spille violin. Når jeg spillede mine stykker for Frisholm, akkompagnerede han mig på klaveret. Det lød forfærdeligt, for de toner, jeg fandt frem til på violinen, lå ofte lidt ved siden af de toner, Frisholm spillede på klaveret. Det var han ikke tilfreds med. Det var jeg heller ikke. Men han kunne skælde ud. Det kunne jeg ikke. Jeg kunne kun prøve på at få mine toner til at blive de samme, som han spillede. Frisholm kunne være ret temperamentsfuld. Det gav gnister af og til, når jeg ikke spillede rent. Men da det i løbet af det andet år, jeg var på Blindeinstituttet, stod klart for alle, at det ikke var organist, jeg skulle være, fik jeg et næsten venskabeligt forhold til Frisholm.

Branden på Blindeinstituttet i 1956:

Rummene i Børstenbinderiet var på mange måder uhensigtsmæssige. Vinduerne i hele tagetagen var som nævnt meget små. Midt i Børstenbinderiet var der pludselig nogle trappetrin op. Det var, fordi der i Andagtssalen var noget højere til loftet end i de øvrige lokaler i nordfløjen. Huset var imidlertid fredet, så det var ikke sådan at få det lavet om. I sommerferien 1956 brændte tagetagen i nordfløjen. Det skyldtes en defekt elinstallation. Heldigvis skete dette, medens vi elever var hjemme på sommerferie. der var derfor heller ikke meget personale i huset. Der skete derfor kun materielle ødelæggelser. Det tog det meste af et år, før tagetagen var reetableret. I det år var nordfløjen helt afspærret. Det var på et tidspunkt hen mod jul ved at være temmelig plagsomt, syntes jeg, da der var så forfærdelig snavset alle vegne. Vi drenge benyttede døren i vestfløjen, når vi skulle ud. Vi måtte gå gennem Døveinstituttets gård, når vi skulle ud på gaden eller ind på vor afdeling. Blindeinstituttets Egen indkørsel og det meste af haven var afspærret. Hvor børstenbinder- og kurvemagereleverne egentlig blev undervist i det år, ved jeg ikke. Jeg er bange for, at det ikke interesserede mig den gang. Jeg begyndte på præliminærkursus efter sommerferien i 1956 og havde mere end nok at gøre med mine egne ting.

Da håndværkerne var færdige. Var der sket ikke helt ubetydelige ændringer på tagetagen. En af dem var, at nu var der kommet store vinduer i gårdsiden. Det blev fortalt, at det var resultatet af et kompromis, der var indgået mellem fredningsmyndighederne og brandvæsnet i København. Brandvæsnet forlangte vinduer, det var muligt at komme ind igennem i tilfælde af brand. Medens fredningsmyndighederne gik ind for, at alting skulle forblive, som det var før branden. En anden ting, der blev ændret var, at loftet i andagtssalen blev sænket, så dette rum ikke længere havde højere til loftet end de øvrige rum. Det gjorde tagetagen i nordfløjen meget mere anvendelig. Endelig var der nu lavet en gang, der fulgte nordvæggen i hele fløjens længde, hvor fra der var døre, der førte ind til de nyetablerede rum der oppe.

Linnedafdelingen:

Det meste af tagetagen i østfløjen rummede Blindeinstituttets linnedafdeling. Her rådede Fru Vendt. Hun var en middelaldrende dame, som godt kunne være temmelig skrap. Det var her, der blev foretaget kontrol og reparationer af elevernes tøj. Pletter på tøjet blev også rensed her. Jeg havde en gang været med i en eller anden leg i haven. Hvor det gjaldt om ikke at blive ramt af en bold. Skete det. Var man ude. Da så en kastede en boldt efter mig, kastede jeg mig resolut ned i det friske forårsgræs. Jeg blev ikke ramt af bolden. Men fik en grim plet af grøn græssaft på min helt nye jakke. Det indbragte mig nu kun milde bebrejdelser fra Fru Vendt. Hun var egentlig en meget rar dame.

Hr. Åbels værelse:

i østfløjens tagetage, blev der også givet undervisning i musik eller i al fald i musikfag af mere teoretisk art så som hørelære, musikteori o.l. Jeg kendte dog kun et af disse rum. Lige oven for den trappe, der førte ned til skolegangen og videre ned i pigeafdelingen, havde Gunnar Åbel sit rum. Han underviste i nodelæsning. Han var blind og havde et job som organist ude i byen. Han var en meget rar mand. Han var også en yderst tålmodig lærer. Han var virkelig eksperten inden for punktnoder. Jeg gik hos ham det første år, jeg var på Blindeinstituttet. Det var hyggelige timer. Det blev først rigtig svært, da han hen mod slutningen af skoleåret begyndte at ville lære mig grundreglerne i musikteori. Jeg ved meget lidt om Gunnar Åbel. Han var så vidt jeg ved medlem af bestyrelsen for foreningen "Danmarks Blinde". Han var vist med i bestyrelsen, da denne forening fusionerede med "Dansk Blindesamfund".

Åbel var fuld af gode historier om blinde i gamle dage. En af disse historier handlede om en ungdomskammerat, der kom for sent til sidste sporvogn efter et aftenselskab. Det mente han imidlertid ikke behøvede at være et problem. Han satte stokken ned i sporvognsskinnen og fulgte på den måde sporvognens rute, indtil han pludselig befandt sig i en sporvognsremise. Det er det, jeg forstår ved blindehumor. Den er altså ikke af ny dato. Åbel fortalte mig en gang, at verdens bedste punktskrivetavler var dem med læderbund. De skulle godt nok skrives til. Men når det var sket, havde man en tavle, der var skræddersyet lige netop til en selv.

Sydfløjen:

Tilbage er sydfløjen. Her var der rigtig mange funktioner. For at komme til den, måtte vi drenge gå igennem skydeporten. Når vi var kommet igennem den, var vi i sydfløjen.

Blindeinstituttets køkken:

I kælderen i sydfløjens vestlige ende lå institutionens køkken. Der herskede stedets økonoma Frk. Poulsen. Hun var fra Færøerne. Hendes madkunst er der vel ingen grund til at berømme. Mange kunne ikke lide hendes mad. Jeg var så ung og altid sulten dengang. Jeg spiste maden med rigtig god appetit. Det vi ikke vidste noget om, var, inden for hvilket budget hun skulle producere mad til over 100 mennesker om dagen. Det har næppe været særlig stort. Også den gang ville politikerne så gerne spare på de offentlige udgifter. Hun kunne være sur og vranten. Men kunne også være yderst flink, når hun var i det humør. I køkkenet hentede vi, der arbejdede ude i byen, vore madpakker om morgenen, før vi tog af sted. Jeg gik på præliminærkursus det tredje og fjerde år, jeg var elev på Blindeinstituttet.

En gang - da var jeg 16 år - havde Poul Åved og jeg sat os i hovedet, at vi ville gå til Roskilde. Poul var Københavner og mente nok, han kunne finde vej. Turen ville tage det meste af dagen, regnede vi med. Den skulle derfor gennemføres en søndag, hvor vi havde fri. Vi bestilte altså madpakke i køkkenet. Da vi hentede den, den søndag morgen, turen var planlagt til at finde sted, fik vi dem personlig overrakt af Frk. Poulsen. Hun var i strålende humør den dag. Hun gav os helt uden for programmet også en pære med og ønskede os lykke på turen. Dette projekt var lige noget, der passede hende. Vi gennemførte faktisk turen. Men jeg opdagede ved den lejlighed, at 30 kilometer er langt, når man skal gå dem på sine ben.

Jeg har også gået på et madlavningskursus hos Frk. Poulsen. det blev arrangeret som en aftenaktivitet. I dette kursus deltog kun interne drenge. Af en eller anden grund, husker jeg ikke særlig meget om dette kursus. Jeg tror ikke, jeg for alvor lærte noget om madlavning ved den lejlighed. det, jeg husker bedst fra kurset, er, at jeg blev sat til at lave sommersalat bestående af en gammel bitter agurk og kvark. Det var til vores kursusafslutning. Da lavede vi frokost. Jeg har aldrig kunnet lide sommersalat. Denne her var ingen undtagelse. Men da jeg selv havde lavet den, følte jeg mig nødsaget til også at spise af den. En anden aften lavede vi kiksekage, husker jeg. Den fik os til at løbe på toilettet hele natten efter kursusaftnen. Siden den gang har jeg egentlig ikke brudt mig om kiksekage. Det var ellers noget af det bedste, jeg vidste, før den tid.

Øjenklinikken:

I stueetagen oven over køkkenet var øjenklinikken. Den bestod af et venteværelse og rummet, hvor øjenundersøgelserne fandt sted. Venteværelset var ikke stort. Det havde umagelige møbler. Selve øjenklinikken var delt i 2 rum. I det inderste var der ingen vinduer. Det lå hen i mørke. Det var her, apparaterne stod, øjenlægerne brugte, når de kikkede os i øjnene. Det lyse rum blev brugt til synsprøver m.v. Det var her, jeg fik målt tryk på øjnene. Det var noget, jeg slet ikke brød mig om.

På øjenklinikken regerede dr. Skydsgård. Han var øjenlæge, og var klinikkens chef. Han havde vist nok også en doktorgrad i øjensygdomme. Han var en flink mand, men, forekom det mig, lidt forvirret og distræt. Jeg kendte ham egentlig ikke særlig godt. Det var normalt ikke ham, der undersøgte mig, når jeg var til øjenundersøgelse. Han havde en dygtig hjælper i Fru Nielsen. Hun var vel en slags oversygeplejerske. Hun var en høj og statelig dame. Hun kunne være bister. Men som regel var hun nu særdeles flink. Foruden Dr. Skydsgård var der altid en yngre øjenlæge, der arbejdede her. De skiftede ofte. Øjenklinikken på Blindeinstituttet har nok været et sted, hvor unge øjenlæger fik den endelige oplæring. Her var der jo mulighed for at få kendskab til sjældne øjensygdomme. Derimod var der på daværende tidspunkt ingen optiker knyttet til Blindeinstituttet. Det var først senere, da jeg var blevet udskrevet fra Blindeinstituttet, specialoptikken, der kunne hjælpe stærkt svagsynede mennesker som mig, blev etableret.

Alle elever under blindevæsnet var automatisk klienter på Blindeinstituttets øjenklinik. Det var tidligere elever også. Havde vi problemer med øjnene, briller, proteser o.l. Kunne vi bare komme. Øjenklinikken havde journalerne, så det var jo meget nemt. I al fald for os, der boede i hovedstadsområdet.

Skulle vi til øjenundersøgelse, var det altid forbundet med megen ventetid, sådan husker jeg det i al fald. Den gang bestilte vi ikke tid hos en øjenlæge, som vi så forventede at få overholdt. Hver onsdag formiddag var det børn fra Refsnæsskolen, som blev undersøgt. Det var en tur, der varede fra kl.5,00 om morgenen til kl.17,30 om aftenen. Men det var spændende for os Refsnæselever at være på Blindeinstituttet, hvor vore ældre kammerater nu var, og hvor vi vidste, at vi også skulle hen, når vi blev store. Da vi så kom til Blindeinstituttet, var det da også spændende lige at gøre et vend ned omkring øjenklinikken for at se, om der denne gang var nogen med, vi kendte.

Blindeinstituttets huslæge holdt også til på øjenklinikken, når han havde konsultation. Han hed Råskov. Jeg husker ham som en ældre mand. Men jeg var meget ung den gang. Jeg har jo nok let opfattet middelaldrende som ældre. Jeg mindes kun, at jeg har konsulteret ham et par gange. Den ene gang var en lidt større omgang. Det var da jeg nærmede mig min 18 års fødselsdag. Men så fik jeg også ordnet de papirer, der fik mig slettet af lægsrullen. Jeg fik ordnet min ansøgning om at blive medlem af "Dansk Blindesamfund". Og endelig fik jeg ordnet de papirer, der skulle sikre mig invaliderente, hvis jeg til sin tid blev udskrevet fra Blindeinstituttet, uden at have arbejdsindtægt.

Sygeafdelingen:

På første sal lige oven over øjenklinikken var Blindeinstituttets sygeafdeling. Når vi kom op ad trappen, der førte fra stueetagen helt op til anden etage, var der på første sal til højre en lukket dør. Den førte ind på sygeafdelingen. Inden for var der en korridor med sygestuer på venstre side. Stuen lige inden for til venstre, var dog ingen sygestue. Det var en medicinstue. Her kom vi, der skulle have dryppet øjne flere gange om dagen, og fik det gjort. Det var ikke noget, vi gjorde selv. Det ordnede sygeplejerskerne på sygeafdelingen. her ordnede de også andre skader, vi måtte have pådraget os. skiftede plastre, forbindinger, udleverede hostesaft og anden medicin. I den anden ende af korridoren til højre var der et vagtrum til den vagthavende sygeplejerske. På samme side af korridoren var der vaske- og baderum. Et rum var forbeholdt øjenlægerne. Men om det var et kontor eller en egentlig operationsstue, ved jeg ikke. Der har jeg nemlig aldrig været.

Vi blev indlagt på sygeafdelingen, hvis vi var syge, eller hvis vi fik en øjenoperation. Jeg var indlagt i længere tid dvs. mere end en uge i forbindelse med min store tandpine, da jeg var 16 år. Jeg var også en af de første, der blev ramt, da der i 1955 rasede en epidemi, der gik under navnet "den asiatiske influenza". Derimod blev jeg ikke syg, da der på et tidspunkt udbrød en epidemi på Blindeinstituttet af "Røde hunde". De, der blev syge, fik lov til at ligge på sovesalene. Jeg mente ikke, jeg havde haft "Røde hunde". Jeg havde ikke noget imod at ligge syg på sovestuerne og blive vartet op af mine kammerater. Jeg var derfor en meget flink kammerat og var som følge af det en flittig sygepasser under denne epidemi. Men syg blev jeg nu ikke ved den lejlighed. Det var selvfølgelig ikke rart at være syg. Men vi havde det ganske udmærket på Blindeinstituttets sygeafdeling. Det var unge sygeplejersker, der var på vagt om eftermiddagen og aftenen. De var yderst omgængelige, så blev vi det også.

Spisesalen:

I sydfløjen lå også spisesalen. Den var i stueetagen lidt til venstre for øjenklinikken, når vi kom ind fra drengesafdelingen. Under spisestuen var der vist ingen kælder vi skulle i al fald gå ned af 5 trin for at komme derned. Det var et stort rum. Der var vinduer i begge sider. Den gik altså tværs gennem huset. Tilmed lå den på det sted, hvor sydfløjen var bredest. I spisestuen var der opfyldt med 4 rækker seksmandsborde. Stod vi med ryggen til øjenklinikken, var det indrettet sådan, at ved bordrækken ud mod gården, sad de interne piger. I den næste række, sad de interne drenge. Så var der en lidt bredere midtergang. På den anden side af den, sad de eksterne elever.

Vi fik 4 måltider om dagen. Der var morgenmad kl.7,30. Det var helt almindelig mad efter datidens skik. Gryn med mælk, brød, kaffe eller te. cornfleys var knap nok kommet til landet på daværende tidspunkt. Kl.12,00 spiste vi varm middagsmad. Vi fik 2 retter. Det var almindelig daglig mad, som Danske familier spiste i halvtredserne. kl.14,30 var der eftermiddagskaffe. Om aftenen kl.18,00 spiste vi smørrebrød. Ved særlige aftenbegivenheder på Blindeinstituttet så som lørdagsunderholdningerne, foredrag eller koncerter på hverdagsaftner, blev der serveret aftenkaffe i spisesalen.

Maden på Blindeinstituttet:

Jeg havde som nævnt ingen indvendinger mod maden, vi fik. Jeg var ung og altid hunde sulten. Jeg spiste derfor, hvad jeg fik med god appetit. Men der var mange, der brokkede sig over maden. det indbragte os mange moralprædikener fra lærernes side. De gik altid på melodien, hvor forkælede vi var. Vi måtte virkelig ikke tro, at maden var bedre andre steder. Det var sikkert rigtig nok. Men set i bakspejlet. var det nok ikke så meget maden, der var vores problem. Men hvad dette problem egentlig var, kunne vi ikke sætte ord på. Så kritiserede vi den mad, vi fik. For mit eget vedkommende tror jeg, at problemet var, at jeg var ved at blive voksen. Jeg havde masser af voksne omkring mig. men det var alle sammen professionelle. De fik deres løn for at tage sig af mig. Sådan som jeg oplevede det, så var der ingen, der interesserede sig for mig for min egen skyld.

Sultne var vi ofte hen på eftermiddagen. Kl.16,30 var arbejdsdagen forbi. Så var der ofte en, der gik til bageren. Gik vi ikke selv, fik vi en af de yngste interne drenge til at gå for os. Mange af dem havde ikke spor imod at tjene en femogtyveøre for at hente brød til os andre, der var mere velbeslåede. det, vi købte, var studenterbrød. Dem kaldte vi for maxere. En af bagerne i kvarteret solgte dem for 10 øre stykket. En anden solgte dem for 5 øre stykket. Det var faktisk de bedste. Det var ret beset noget afskyeligt og underlødigt noget, vi satte til livs. De var lavet af kagekrummer og tørre kasserede kager opblandet med syltetøj - det var sandsynligvis industrimarmelade - og så var de glaseret med sukker. Når det var maxere, vi spiste, var det, fordi de var så billige. vi fik 20 kr. I lommepege om måneden. Det var rigeligt til mig, for jeg røg ikke. Men ligefrem til fin wienerbrød hver dag, var der ikke i disse lommepege. Om lørdagen havde vi fri hele eftermiddagen. Da flottede vi os ofte med at købe vandkringle, smørkage eller hindbærsmutter. De var betydelig bedre end maxere og hørte stadigvæk til i den billige ende.

Skrivemaskinelokalet:

Mellem spisesalen og pigeafdelingen i sydfløjens sydøstligste hjørne var der et ret stort undervisningslokale. Det var her, der blev givet undervisning i maskinskrivning. Undervisning i maskinskrivning, der for blinde er en så nyttig kunnen, var ikke en del af skoleundervisningen. Skriftlige opgaver afleverede vi, der var punktlæsere, på punktsskrift i renskrevet udgave. På Refsnæsskolen havde vi som skolefag i sjette og syvende klasse lært at skrive i hånden - blyantskrivning hed faget. Men det var først, da vi kom ind på Blindeinstituttet, vi fik mulighed for at lære at skrive på skrivemaskine.

I rummet var der mange skrivemaskiner, diktafoner osv. til brug i undervisningen. Undervisningen i maskinskrivning for skoleeleverne foregik om eftermiddagen efter skoletiden. Vi blev undervist i hold. De var dog ikke store. Målet var, at vi fik lært at skrive på maskine med tífingersystemet. Vi skulle kunne gøre det fejlfrit i al fald i princippet. Tífingersystemet er såre praktisk netop for blinde. Den hedder da også blindskrift, idet den, der skriver efter dette system, ikke skal se på tasterne, medens han skriver. Det hold, jeg var på, blev undervist af Hr. Josefsen. Først var der opvarmningsøvelser for at smidiggøre fingrene. Det var en såkaldt skalaøvelse, som vi skrev til musik. Derefter begyndte den egentlige undervisning. Det foregik efter en bog, som var overført til punktskrift. Den indeholdt øvelser, der indøvede skrivemaskinetastaturet tegn for tegn. Vi begyndte, som rimeligt var, med grundstillingen, og lærte ud fra den at finde først bogstaverne senere tallene og sætningstegnene og til sidst de mere specielle tegn. Øvelserne bestod i at afskrive sætningerne i bogen. De havde mange anslag af det tegn, der skulle indøves. Efterhånden som vi kom til de mere sjældent anvendte bogstaver i alfabetet, blev sætningerne mere og mere konstruerede.

Vi skulle skrive 5 linier med øvelsens sætningerne fra bogen, og i disse 5 linier, måtte der ikke være en eneste fejl. Var der det, måtte vi skrive øvelsen om. Først når den var fejlfri, måtte vi gå videre til næste øvelse. Det var kedeligt, syntes jeg. Det passede slet ikke mit temperament, at det skulle være så korrekt. Men vi fik lært tífingersystemet, så det var en refleks, som vi ikke behøvede at tænke over, når vi skrev på skrivemaskine. Uden denne kunnen havde jeg ikke kunnet gå på præliminærkursus og få præliminæreksamen. Uden beherskelse af tífingersystemet havde jeg ikke kunnet blive programmør.

Når vi havde indøvet tífingersystemet, gik vi videre i indøvelsen af andre af skrivemaskinens finesser. Vi skrev f.eks. Efter diktafon og lærte at lave opstillinger og bruge tabulatoren. På et tidspunkt godkendte vore lærer i skrivemaskineskrivning, at vi var dygtige nok til at kunne få "kørekortet". Det bestod kun i, at vi fik et kryds på en liste, der lå på lærerværelset. Når vi havde det, var vi berettiget til at låne en af de skrivemaskiner, Blindeinstituttet havde til låns, og som stod på lærerværelset. Vi kunne ikke beholde den lånte maskine. Men måtte aflevere den efter brug.

At beherske kunsten at skrive på skrivemaskine betød lidt af en revolution i min lyst til at skrive på sortskrift. Før skrev jeg kun mine breve hjem til mine forældre på sort. Det foregik i hånden og var forbundet med det aller største besvær. Brevene blev derefter. De blev korte og dårlige. Nu kunne jeg skrive det, jeg havde lyst til. Så blev mine breve omgående lange og fortællende. Om de blev bedre og mere værdsatte, ved jeg faktisk ikke. Det blev der aldrig talt om. Men nu var det pludselig blevet en fornøjelse at skrive breve. Men der var ingen mulighed for, at jeg selv kunne læse korrektur på de ting, jeg skrev. Den mulighed fik jeg først med edb-teknologien, storskrifts- og tekstbehandlingsprogrammerne.

Men det lå 30 år ude i fremtiden. Det var derfor en forudsætning, at vi skrev fejlfrit. Dette er i praksis umuligt. Ofte orkede jeg ikke at skrive det hele om, bare fordi jeg lavede en slåfejl. Så følte jeg mig alligevel ikke god nok. Det var først, da det blev muligt for mig at læse korrektur og rette mine fejl, det for alvor blev sjovt at skrive. Jeg tror, at når der er så få blinde, der i tidens løb har skrevet, har det noget at gøre med, at det har været så vanskeligt at få nedskrevet lige netop den tekst, vi ønskede, fordi vi, hver gang vi rettede i teksten, måtte skrive hele teksten om.

Gymnastiksalen:

Oven over spisesalen var gymnastiksalen. Den havde helt de samme dimensioner som spisesalen. Ude ved væggene var der ribber. Gymnastikredskaberne stod i et rum, der åbnede sig ud til gymnastiksalen. Midt i salen stod 4 solide jernsøjler, der skulle støtte loftet oven over. For at vi ikke skulle løbe ind i dem, var der opsat et rækværk uden om søjlerne. Det reducerede jo den til rådighed værende plads i salen en del.

Gymnastik var et stort fag på vores skoleskema. Vi havde gymnastik hver morgen fra kl.8,00 til kl.8,50. Det var den hårde Ollerupgymnastik, vi havde. Vores gymnastiklærer var Hr. Rye. Han var en sjov fætter. Syntes vi. Men han formåede alligevel at smitte os ikke så lidt med sin åbenlyse glæde over hårde legemsøvelser. Denne megen gymnastik oplevede vi som lidt træls i længden. Der var aldrig stævner, konkurrencer eller andre opmuntringer til os. Men vores formkurve var ganske god i de år.

Svømmeundervisning:

Om lørdagen var der ingen gymnastik, da gik vi i stedet i Østerbro svømmehal. Til det havde vi 2 timer. Det var fra kl.8,00 til kl.10,00. Vi gik på vore ben derop og tilbage igen. Vi svømmede i det store bassin. Nogle fik lov til at øve sig i udspring. Jeg har set helt blinde fuldstændig frygtløst gå op på femmetervippen og der fra lave perfekte hovedspring ned i vandet. Mod var der også blinde, der var i besiddelse af. Det har jeg aldrig selv turdet gøre, selv om jeg havde min synsrest. Måske var det grunden. Jeg kunne se, hvor langt der var ned.

Det var også Hr. Rye, der var vores svømmelærer. Det hændte, at han skaffede os fri adgang til at gå ind i dampbadet. Det var det gammeldags dampbad med våd damp. Der var kun mellem 50 og 60 grader derinde. Men luften brændte godt på huden og i lungerne. Vi lå på træbrikse der inde. Når vi gik ud der fra var en dukkert i det iskolde bassin, der var uden for dampbadet, obligatorisk. Det snød vi aldrig fra. For hvem ville udsætte sig for at blive kaldt en tøsedreng. Den gang tænkte vi ikke på det kvindediskriminerende ved dette udtryk. Tøsedreng var bare noget en dreng helst ikke skulle blive anset for at være.

Danseundervisning:

Gymnastiksalen blev også brugt til den danseundervisning, vi fik. Der var danseundervisning en gang om ugen i 2 timer. Så vidt jeg mindes, var det tirsdag formiddag. I den deltog både drenge og piger. Vores danselærer hed Enogh. Disse timer var hans eneste på Blindeinstituttet. Han prøvede at lære os gode manerer og alle de den gang almindelige selskabsdansen: uickstep, Engelsk vals, tango, for nu at nævne dem, jeg kan huske. Musikken leverede Holger Pez. Han var en blind organist. Han havde et embede ved en kirke et sted i København. Han spillede overordentlig rytmefast. Han spillede med i amatørteatrets forestillinger og havde ofte store roller der. Han var en god skuespiller. Han var også hyggelig at snakke med. Han satte sig ofte ned i Kontostuen, medens han havde ventetid. Så slog han gerne en sludder af med de elever, der var der.

Jeg var ikke særlig vild med at danse den gang. Jeg var heller ikke god til det. Så var der ikke noget ved det. Dansegilde kendte jeg intet til. Den kom først meget senere med den mere fri dans, der var et af ungdomsoprørets resultater. Jeg følte nok heller ikke, at jeg var særlig populær blandt pigerne. Det var bestemt ikke mig, der blev først valgt ud, de gange, pigerne fik lov til at byde op. Måske var min vrangvillighed årsagen til min manglende popularitet hos det andet køn.

Folkedans dansede vi ikke. Undervisning i det blev ikke tilbudt. Der havde vist nok været aftenundervisning i folkedans. Men det var åbenbart blevet opgivet omkring den tid, jeg kom til Blindeinstituttet. Men havde tilbuddet været der, er jeg nu ret sikker på, at vi ikke ville have deltaget i det. Folkedans var i miskredit den gang blandt Blindeinstituttets elever. Det var slet ikke tidssvarende, mente vi. Det var gammeldags, og ikke noget, unge mennesker kunne tage alvorligt. Det der var in, var jazz. Da rockmusikken dukkede op, var vi nogle, der tog den til os. Men for mit vedkommende var det nu nok mest, fordi de voksne slet ikke kunne lide den.

Bal på Blindeinstituttet:

Gymnastiksalen blev også brugt, når der var bal på Blindeinstituttet. Det var der, hver gang der havde været lørdagsunderholdning. Så sluttede vi med et par timers dans. Blindeinstituttet havde eget danseorkester. Det bestod af elever. Det blev ledet af Ernst Brun Hansen. Han spillede trompet. Der ud over bestod det af: Thorkild Nielsen, saxofon, Åge Christiansen, saxofon, Peter Nielsen guitar, Henning Riiser bas, Leif Thulin klaver og Mogens Christensen trommer. Dette orkester leverede musikken til vore baller. De spillede godt, syntes vi. Orkestret sad inde mellem søjlerne, så dansede vi rundt udenom dem.

Jeg dansede nu sjældent. Jeg havde jo de før omtalte problemer omkring at danse. Det fremmede jo ikke ligefrem min danselyst. Der var også det problem, at det var svært at finde de piger, jeg gerne ville danse med. Jeg kunne ikke kende folk på afstand. Pigerne gik den gang i kjoler, det var naturligvis en fordel, så risikerede jeg i det mindste ikke at byde en dreng op. Men det var problematisk, da jeg ikke kunne se på en pige, om hun var optaget til anden side, var træt eller af anden grund ikke havde lyst til at danse. Et nej fra en pige, jeg bød op, oplevede jeg som en stor ydmygelse. Så hellere nøjes med at høre på musikken. Et problem, som i dag forpester fornøjelsen ved mange fester for synshandicappede, havde vi ikke. Det er det urimelige støjniveau, der nu kommer fra musikken. Den kværner bare ud af store højtalere uden stop. de er skruet op til ulidelig styrke. Den leveres på et bånd, hvor båndopbyggerne helt har glemt at indlægge pauser. Vi havde som nævnt levende musik. Den holdt pauser mellem dansene. Det var rart. Så var der da mulighed for at hvile ørene.

Alle kæresteparrene nød jo at kunne være sammen på denne måde. man skulle dog ikke danse for tæt. Det var heller ikke muligt at følge pigerne hjem. Der var ingen form for spiritusservering under Blindeinstituttets baller. Det hele gik yderst eksemplarisk til. Kl.23,00 var det slut. Ekstratimer var der ikke noget, der hed. Ballet sluttede altid med, at vi sang "I Danmark er jeg født".

Der var også bal i forbindelse med Blindeinstituttets fødselsdag. Den var 5. november. ligeledes ved skoleafslutningen dagen før vi rejste hjem på sommerferie. Om vinteren blev der arrangeret karneval. Det foregik også i Gymnastiksalen. Så var der opsat kulisser på salens vægge. Alle mødte udklædte. Det syntes vist de fleste var meget morsomt. Dem hørte jeg ikke til. Da jeg på grund af mit ringe syn, ikke havde mulighed for at se de sjove udklædninger, følte jeg egentlig kun irritation over, at jeg nu på det nærmeste var blevet frarøvet den smule syn, jeg havde.

Jeg tror, det var det andet år, jeg var på Blindeinstituttet, hvor vores udklædning virkelig var en succes. Poul Åved, Ole Jørgensen og jeg dannede gruppe. Jeg fik noget fint tøj på og et ordentligt fuldskæg. Poul blev udklædt som dame og Ole blev lagt i en vogn og udklædt som baby. Så var vi en kærnefamilie. vi paraderede salen rundt uden at blive genkendt. Det karneval var faktisk helt morsomt. Vi vandt dog ikke præmie.

Fjernsynsudsendelsen:

I vinteren 1955 kom fjernsynet på besøg for at lave en udsendelse om livet på Blindeinstituttet. Det var noget af et arrangement. Der kom en producer og holdt et foredrag for os i andagtssalen, om hvad der skulle ske. Og hvordan de gjorde det. Fjernsynsudsendelsen skulle sendes direkte. Den gang kunne man endnu ikke optage billeder på magnetbånd. Fjernsynsudsendelsen var derfor ret kompliceret at gennemføre. Det var ikke muligt at gå fra rum til rum. Det var huset for kringlet til. Kablerne var heller ikke lange nok. Det hele måtte opbygges på et sted. Derefter begyndte de ellers med den helt store opstilling. Det hele foregik i gymnastiksalen. Her blev der opstillet kulisser, der illuderede de rum og værksteder, fjernsynet ville besøge. Så trillede de ellers et kamera, der kørte på hjul, fra den ene kulisse til den anden, medens Københavnerne - det var de eneste, der på daværende tidspunkt kunne se det - troede, at de gik fra rum til rum. Jeg debuterede ikke i fjernsynet ved den lejlighed. Jeg kan heller ikke huske, hvad der blev vist. Men der var da blinde i de "lokaler", fjernsynet var inde i. De blev sikkert også interviewet.

Det var under denne udsendelse, at en helt blind ung mand blev interviewet. Han var lige blevet færdig med sin uddannelse som korrespondent. Et par dage senere fik han tilbudt et job hos Phillips. Direktøren dér havde vist nok set udsendelsen. Det var et vellønnet job, for det var til normal løn. Det var da et slags resultat af fjernsynsudsendelsen. At få et job med normal løn, var det, vi alle drømte om og stræbte efter. Videre gik vore ambitioner ikke. Men det var et mål, de færreste nåede. Denne fjernsynsudsendelse var en stor begivenhed. Efter optagelserne overraskede fjernsynets folk os meget positivt, ved at de betalte Blindeinstituttets danseorkester for ekstraordinært at spille til bal. Den nyhed blev modtaget med jubel. Den kom som en stor overraskelse. Det var jo en hverdags aften. Det var nok aftalt spil, for forstanderen havde ingen indvendinger.

Tagetagen i sydfløjen:

Tilbage i sydfløjen var der tagetagen. Der kom jeg meget sjældent. Der oppe holdt klaverstemmerne til. Der havde, indtil 1954 "Statens trykkeri og bibliotek for blinde" haft en del af sine lokaler. De var imidlertid flyttet ud til lokaler i Randersgade det år, jeg kom til Blindeinstituttet. Tilbage var nu kun skolebiblioteket. Det udlånte de skolebøger, der blev anvendt i undervisningen og de noder, som blev brugt i musikundervisningen. Dette bibliotek havde lokale i sydfløjens tagetage lige oven over gymnastiksalen. Det var Folke Johansen, der passede det.

Husassistenterne:

Endelig var her oppe husassistenternes værelser. Det var yderst forbudt område for eleverne. Der måtte vi ikke komme. Kom vi der, og det blev opdaget, ville det medføre øjeblikkelig bortvisning. Husassistenterne var unge piger. Dem havde vi et godt kammeratligt forhold til. Men det var min oplevelse, at det ikke var velset, at der var for megen fraternisering mellem dem og de mandlige elever. Da jeg var intern elev var jeg under 18 år. Jeg tror, at husassistenterne som oftest var over 20 år. Der var derfor ikke den store tiltrækning mellem mig og dem, som der ellers kan være mellem mere jævnaldrende fra hver sit køn. Vi så og talte med dem hver dag. De gik i blå kitler med hvide forklæder. De gjorde rent, og de serverede for os, når vi spiste. De havde, hvis de havde lyst til det, lov til at deltage i Blindeinstituttets baller. Det var der en del af dem, der gjorde. Der var da også nogle af de ældre mandlige elever, der blev forlovet med husassistenter.

Resten af Blindeinstituttet:

Der var rigtig mange lokaler på Blindeinstituttet, som det var i halvtredserne, jeg ikke har omtalt. Det skyldes, at dem har jeg aldrig været i. Det kunne f.eks. Være, fordi der havde jeg ingen adgang til, eller at jeg helt enkelt aldrig har hørt om deres eksistens.

På Blindeinstituttet var der ikke så få lejligheder, hvor der boede ansatte. Det er de færreste af disse lejligheder, jeg har set. Men mange af dem må have været ret kummerlige. Men der var en meget stor boligmangel den gang, så kunne det ikke nytte noget at være alt for kritisk, når man fik tilbudt en bolig.

Afslutning:

Jeg blev udskrevet som elev fra Blindeinstituttet i 1960. I første omgang gjorde det ikke den store forskel. Jeg boede alene på et lille møbleret værelse i Nordre Frihavnsgade. Jeg var arbejdsløs. Ville jeg se mennesker, måtte jeg opsøge dem, der hvor jeg vidste, jeg kunne finde dem. Det sted var Blindeinstituttet. Her var jeg kendt og her gik de fleste af mine kammerater stadig til uddannelse.

Jeg blev ved med at komme regelmæssigt på Blindeinstituttet de næste år. Det faldt bort lidt efter lidt. Til sidst kom jeg kun på blindeinstituttet til idrætstræning. Jeg fik omsider fuldtidsarbejde. Siden fik jeg lejlighed i "Dansk Blindesamfunds" nye hus på Ramsingsvej i Valby, og jeg tog på højskole. Da jeg begyndte min programmøruddannelse var Blindeinstituttet flyttet til bygningerne på Rymarksvej. At komme der var en helt anden oplevelse, som ikke skal fortælles her.

Det jeg oplevede på Blindeinstituttet i halvtredserne var en segregeret institutionstilværelse. Den havde sine fortrin og skabte sine problemer for os. Det positive var, at vi fik lært vores blindefærdigheder, så vi kunne dem og aldrig glemte dem. Det har gjort mange af os i stand til at være selvhjulpne i en masse af livets gøremål. Det vi så måske ikke var så gode til, var at leve livet ude i de sendes samfund. Jeg var det i al fald ikke. Jeg led i aller højeste grad af mangel på selvtillid. Jeg bildte mig ind, at alle så ned på mig, fordi jeg var blind. Der skulle et vinterophold til på Esbjerg højskole, før jeg blev denne følelse kvit. Her var jeg ene blind blandt 90 sende kammerater. Jeg oplevede, at jeg på ingen måde stod tilbage for dem. Det var en god oplevelse.

Siden er segregeringen af blinde blevet opgivet. Nu bliver alle unge blinde integreret. Efter at have læst bogen "Blinde vinkler", har jeg forstået, at det bestemt heller ikke er problemfrit. Den konklusion, jeg har draget af det er ubrugelig og ret pessimistisk. Men dette skrift er ikke en vurdering af, om Blindeinstituttet som det var for 50 år siden, var en god ting eller ej. Det er ganske nyttesløst. Det er heller ikke historien om Blindeinstituttet i halvtredserne. Det er min oplevelse af, hvordan det var at være elev på Blindeinstituttet den gang. Men det er naturligvis set med bagklogskabens briller. Skriftet her er en fortælling om en tid og en tilværelse, der u er forbi og glemt af de fleste. Det var min verden den gang. den var meget forskellig fra mine jævnaldrendes verden. Den lever så længe, vi er nogen der kan huske den og fortælle om den. Bliver fortællingen om denne verden skrevet ned, forlænges mindet om den. Det er så det, jeg har gjort med dette skrift.